

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/505/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

412/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ (továbbiakban: a panaszos) képviseletében a Magyar Helsinki Bizottság (1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12., meghatalmazott: dr. S.Z.) 2011. szeptember 6-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. december 19-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag elfogultság miatti kizártsága mellett- megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos képviselője a külföldi állampolgárságú panaszossal szemben 2011. augusztus 28-án kezdődő és 29-én folytatódó rendőri intézkedések és mulasztások, valamint a rendőri bántalmazás miatt 2011. szeptember 6-án elektronikus úton terjesztett elő panaszt, amit aznap postai úton is megerősített, illetve azt további dokumentumokkal kiegészítette.

I.

1) A panaszos képviselője a rendőri intézkedés előzményeként előadta, hogy a panaszos több mint egy éve megismert egy lesbikus, hajléktalan párt. Felebaráti szeretetből segített nekik, és azok többször voltak a panaszos lakásán. Kb. egy hónappal a panaszolt rendőri intézkedés előtt a panaszos észrevette, hogy a pár ellopott tőle 60.000 forintot. A panaszos akkor ezt nekik nem tette szóvá, mert nem látta értelmét, de bejelentette a rendőrségen (erre vonatkozóan ügyszámokat is megjelölt a beadványban. A panaszosnak a korábbi

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

bejelentésekor a rendőrségen azt tanácsolták, hogy próbálja megtudni az elkövetők további adatait, ha legközelebb látja őket.

2) 2011. augusztus 26-án pénteken este 22 óra után, amikor a panaszos hazaért, azt látta, hogy a leszbikus pár a kapu előtt várakozik. Nem beszéltek jól angolul, de a panaszos azt értette, hogy valamit a kisbabájukról magyaráznak (amikor a panaszos megismerte őket, még nem volt gyermekük, tehát kevéssel lehetett több mint egy éves), és volt velük egy harmadik nő is. A panaszostól azt kérték ezek a személyek, hogy felmeheessenek a lakásába, ezért beengedte őket, és azok augusztus 28-áig, vasárnapig tartózkodtak ott. Aznap a panaszos észrevette, hogy eltűnt 10.000 forintja. A panaszos feltételezése szerint, amíg a fürdőszobában tartózkodott, a nők kivették bőröndjéből a pénzt. Ezzel összefüggésben a panaszos megemlítette, hogy a korábbi esetben is onnan vették el a pénzt, bár utóbbi alkalommal a bőrönd és a bőröndön belül a pénz is más helyen volt. Az augusztus 28-ai lopásnál nem az összes pénzt vették el, volt még a táskában további 50.000 forint. A panaszos a lakbért akarta befizetni a pénzből.

A panaszos a pénz eltűnését aznap pár perccel 12 óra előtt vette észre. Miután szóvá tette a lopást, a nők azt tagadták. A panaszos ekkor utalt először a korábbi 60.000 forint eltűnésére, és azt mondta, nem szeretné, ha további pénzt is elvinnének tőle. A panaszos nem akarta elhinni, hogy ezt teszik vele azok az emberek, akiken ő segített. A nők azt mondták a panaszosnak, nézze meg, hogy nincs náluk a pénz. A panaszos azt mondta, hogy nem nézi meg, csak azt kéri, hogy adják azt elő. Végül hangos vitatkozás alakult ki a panaszos és a jelenlevők között.

A három nő közül az egyik időközben el akart menni. Az ajtó még éjjelről zárva volt, a panaszosnál volt a kulcs, ezért kiengedte a nőt, és nem is zárta be az ajtót utána, mivel nappal egyébként sem szokta. A panaszos szerint egyetlen pillanatig sem merült fel, hogy el akartak volna a nők menni, illetve amint távozni akart egyikük, őt a panaszos elengedte, de a másik két személy ekkor nem kérte, hogy elmehessen. Ennek semmilyen jelét nem adták, a holmijukat sem rakták össze, és ezt mutatja az is, hogy amikor mindannyian lementek az utcára, még a babakocsit is fent hagyták a lakásban. A panaszos előadása szerint a fogvatartás lehetősége annak ellenére sem merült fel benne, hogy később megtudta: a tetten ért elkövető jogszerűen feltartóztatható.

A panaszos azt mondta, hogy a pénz eltűnése miatt hívni fogja a rendőrséget. Az egyik nő, S.K., akinél – a panaszos feltételezése szerint – a pénz lehetett, pánikba esett, kérdezte, hogy körülnézhet-e, hol lehet a pénz, amire a panaszos igennel válaszolt. A díványon volt a panaszosnak egy rövidnadrágja, a nő azt gyorsan felvette onnan, mutatva, mintha annak a zsebéből vette volna ki a 10.000 forintot. A panaszos megkérdezte a nőt a korábban eltűnt 60.000 forinttal kapcsolatban, amire azt mondták, hogy maradjanak barátok, két részletben visszafizetik. Ezt a mondatot beírták a panaszos notebook-jába, hogy lefordítsa a gép, illetve leírták a lakcímüket is.

A panaszos – telefonjának memóriája szerint – 12 óra 17 perckor hívta a 107-es segélyhívó számot. A panaszos telefonon elmondta a rendőrségnek a korábbi 60.000 forint eltulajdonítását, illetve, hogy az elkövetők, akik a lakásán vannak, beismerték a pénz eltulajdonítását. A panaszos közölte a rendőrséggel, hogy most megint elloptak tőle 10.000 forintot, és kérte, hogy jöjjenek ki rendőrök a lakására.

A panaszos azért hívta a rendőrséget és kérte, hogy menjenek ki a lakására, hogy ezt a két lopást az elkövetők jelenlétében rögzítsék, valamint hogy a 60.000 forint értékű lopással kapcsolatos visszafizetési szándékuk a rendőrök jelenlétében is megerősítést nyerjen. A panaszos a bejelentésével továbbá azt szeretne elérni, hogy a két lopást egyesítse a rendőrség. A rendőr, aki felvette a telefont, nem beszélt angolul, de mire a panaszos szólt, hogy angolul tudja elmondani a bejelentést, egy angolul beszélő rendőrt kértek a telefonhoz. Ez a rendőr elmondta, hogy ilyen esetekben be kell menni a rendőrkapitányságra, és ott kell jelenteni a történeteket, nincs ok rá, hogy kimenjenek. Mindezek ellenére a panaszos szeretne volna, ha az elkövetők a beismerést és a kötelezettségvállalást a rendőrség előtt is közlik, ezért elindultak együtt a rendőrségre. A panaszos felírta a korábbi feljelentése ügyszámát is, hogy arra rendőrségen hivatkozni tudjon. A panaszos és képviselője ezzel összefüggésben sérelmezi, hogy rendőrség annak ellenére nem ment ki a panaszos lakására, hogy a panaszos bejelentést tett arról, hogy lakásán tartózkodnak az elkövetők és beismerték a cselekményt. Mivel az elkövetők hajléktalan emberek, a panaszos nem volt abban a helyzetben, hogy bármikor felkereshesse őket otthonukban. Ezért is fontos lett volna, hogy a rendőrség megjelenjen a panaszosnál. A panaszos korábbi feljelentésének megtételekor is hiányolták a rendőrök, hogy nem tudta a feltételezett elkövetők címét megadni. A panaszos és képviselője véleménye szerint nem várható el a panaszostól, hogy a tettesekkel elmenjen a rendőrségre, bűncselekmény elkövetésének bejelentésekor a rendőrségnek van intézkedési kötelezettsége – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdése alapján; továbbá az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a nők elfogásának és előállításának is helye lett volna.

A rendőrség továbbá nem tett meg mindent annak érdekében, hogy feltárja a telefonon tett bejelentés jelentőségét. A panaszosnak az volt az érzése, hogy mivel angolul beszél, rutinszerűen elhárították őt azzal, hogy menjen be a rendőrkapitányságra, amivel sérült a tisztességes eljáráshoz való joga is.

Amikor a panaszos és a nők leértek a társasház kapuja elé – kb. 12 óra 30 perckor –, azzal egyidejűleg egy rendőrségi gépkocsi is megjelent. A kitérő rendőrök csak a nők előadását hallgatták meg, a panaszos elmondására nem voltak kíváncsiak. Az egyik rendőr elmondta, hogy egy kicsit ért angolul. A panaszos később megtudta, hogy ez a rendőr T. V. r. főtörzsőrmester.

A jelen levők közül először csak a panaszost igazoltatták, ám amikor ő ezt a rendőri fellépést megkérdőjelezte, elkérték a többiek okmányait is. A panaszosnál a magyar diákigazolványa volt, és elmondta, hogy a lakásban van az útlevele, azt azonban később sem ellenőrizték a rendőrök. A képviselő sérelmezi, hogy a rendőrök eljárása nem felelt meg az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésében előírt részrehajlásmentes intézkedés követelményének, egyrészt, mert először csak a panaszost igazoltatták, másrészt pedig, mert előállítása csak a lakásán tartózkodó személyek elmondásán alapult.

A rendőrök a helyszínen telefonáltak, majd azt mondták, hogy menjenek fel a lakásba. Ott felvették a babakocsit, az egyik rendőr bement a lakásba. A panaszos neki próbálta megmutatni, hogyan vették fel a díványról a nadrágját, és milyen szöveget gépeltek a notebook-jába a részletfizetésről, és megmutatta az e-mailen elküldött feljelentést is a 60.000 forint értékű lopásról. A rendőr azonban mindezzel nem foglalkozott, úgy tűnt, egyáltalán nem érdekli, mit mutat a panaszos, és csak azt ismételte, az volt a probléma, hogy a panaszos bezárta a nőket.

Ezt követően ismét az utcára mentek, ahol a rendőrök még mindig telefonáltak, a panaszos továbbra is hiába próbált beszélni velük. Úgy tűnt, hogy a rendőrök folyamatosan telefonos kapcsolatban voltak. A panaszos pedig végig azt érezte, hogy az ő álláspontját egyáltalán nem vették figyelembe, az őt ért „vádakra” nem reagálhatott.

Kb. 10 perc elteltével a panaszos kérte, hogy felmehessen a lakásába vizet inni, de a rendőrök megtagadták a panaszos kérését. A panaszos ekkor kérdezni kezdte, hogy pontosan mi történik, „Am I under arrest?” A rendőrök a kérdésre nem válaszoltak semmit. Egy rendőr elmondta, hogy egyáltalán nem beszél angolul – csak annyit tudott mondani erősen támadó hangnemben, hogy „This is Hungary!”, magyarul azonban agresszíven beszélt a panaszoshoz. Mutatni tudta csak, hogy a panaszos szálljon be az autóba, „mintha utalt volna rá, hogy most majd megtanulja, hogy ez Magyarország”. Végül elmagyarázták a panaszosnak, hogy a rendőrkapitányságon lesz tolmács, ezért a panaszos beszállt a szolgálati gépkocsiba.

A rendőrök közölték vele, hogy ne használja a mobiltelefonját. Egyedül a panaszost szállították be a rendőrkapitányságra, a nők gyalogosan mentek oda. A telefonos tiltásból kezdte megérteni a panaszos, hogy elfogást foganatosítottak vele szemben. Az előállítás kezdő időpontjaként 12 óra 40 perc szerepel a rendőrségi iratokban.

13 óra előtt értek be a panaszossal a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) egyik Kerületi Rendőrkapitányságára. A pultnál kérték, hogy a panaszos ürítse ki zsebeit. A panaszos először szerette volna megtudni, hogy pontosan mi történik vele, fogvatartják-e, ezért tolmácsot kért. A tolmács szinte azonnal megérkezett, akkor elmagyarázták, az a probléma, hogy nem engedte el a panaszos a nőket a lakásból. Ekkor 5-6 rendőr tartózkodott ott a folyosón.

A panaszos ismételtén megkérdezte, hogy fogvatartják-e, de erre sem kapott választ. Megkérdezte azt is, hogy felhívhat-e ügyvédet vagy bárkit, amire a rendőrök nemmel feleltek, mondván, hogy majd ők fognak értesíteni ügyvédet, amikor kell. A panaszos ekkor elővette mobiltelefonját, kikereszte egy magyar hallgatótársa nevét, aki egyébként jogász (K.Zs.), de amikor hívást kezdeményezett az irányába, a rendőrök ráugrottak, és hátracsavarták bal kezét. Ezt a panaszos szörnyű élményként élte meg. Állítása szerint arca jobb felére ráléptek a rendőrök, és a földön tartották (az arca bal oldala érintkezett a talajjal), a telefon pedig elrepült. A tolmács ekkor azt mondta a panaszosnak, ha együttműködik a rendőrökkel, elengedik. A panaszos igent mondott.

A panaszos utóbb tudta meg, hogy az az egyetemi hallgatótársa, akinek telefonálni próbált, visszahívta a panaszost. A rendőrök először nem vették fel a telefont, később pedig T. V. r. főtörzsőrmester fogadta a hívást. A panaszos hallgatótársa többször kérte, hogy mondják meg, várhatóan meddig tart a panaszos előállítása, azonban a rendőr a törvényi maximumra utalt, illetve arra, hogy a hívást követő négy órában biztos nem lesz érdemi intézkedés, a kihallgatásra ennél biztosan többet kell majd várni. A panaszos hallgatótársa később újra telefonált, és kérte a rendőröket, hogy kérdezzék meg a panaszostól, kéri-e, hogy értesítsék az egyetemet. A rendőrök nem tettek eleget ennek a kérésnek sem. A rendőrök azt sem engedélyezték, hogy a panaszos kapcsolatba lépjen a nagykövetséggel. A panaszos kiszolgáltatottság érzetét fokozta, hogy ennyire elszigetelik őt a külvilágtól. Mind a panaszossal, mind pedig egyetemi hallgatótársával a telefonban azt közölték, hogy csak a kihallgatás után léphet kapcsolatba ügyvéddel. A képviselő álláspontja szerint ezzel a magatartással a rendőrök az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében foglalt előírását megsértették

(az egyetem, az egyetemi hallgatótárs, és a nagykövetség beletartozik a törvényi „más személy” fogalmi kategóriájába), és az intézkedés célját sem sértette volna az értesítés. A rendőrségnek továbbá kötelezettsége lett volna, hogy tájékoztassa a panaszost az előállítás várható leghosszabb tartamáról, de az első tájékoztatást erre nézve – csak többszöri, elkeseredett kérésére – kb. két órával az előállítás kezdete után kapta, megsértve ezzel is a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

A panaszos minden holmiját elvették, majd egy cellában helyezték el. A cella kis ablakán a rendőrök időnként benézegettek. Mivel a cellában való elhelyezéséig és annak során a panaszos semmilyen információval nem rendelkezett arról, mi történik, milyen jogai vannak, mi várható, folyamatosan kérdezgette az ajtó előtt álló rendőröket, ami nagyon hosszú ideig tartott. Három rendőr végig nevetett a panaszoson, grimaszokat vágtak, láthatóan senki nem vette őt emberszámba, nem hallgatták meg, amit mondani akart, és nem magyarázták el, hogy mi történik. A panaszos teljesen tehetetlennek érezte magát.

Kb. két óra telhetett el így, amikor is a panaszos kiabálni kezdett. Ekkor kinyitották az ajtót, és megkérdezték tőle, hogy miért kiabál. A panaszos pedig visszakérdezett, hogy a rendőrök miért grimaszolnak. Ekkor kb. öt rendőr ekkor ismét a panaszosra ugrott, az egyik rendőr az arcára lépett, egy másik a lábára, egy harmadik a hátára, egy húzta a haját, valaki pedig addig feszítette a karját, míg a panaszos fájdalomában fel nem üvöltött. A panaszos kiabálva kérdezte, hogy „miért teszik ezt velem, miért akarják megölni?” A rendőrök megkérdezték tőle, hogy együttműködik-e velük, amire a panaszos igennel felelt. Visszavitték a cellába. Ezek között a rendőrök között volt az a kettő is, akik a panaszost a rendőrkapitányságra előállították. A panaszos képviselője a panasz ezen részével összefüggésben sérelmezi, hogy a rendőrök – a rendőri intézkedés időpontjában hatályos törvény – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 54. §-ának (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz való jogát, valamint az abból levezethető testi épséghez és személyi biztonsághoz való jogát megsértették, továbbá a rendőri magatartás ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerinti kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás tilalmába is ütközött. A rendőrök magatartása ezen felül az Rtv. 16. §-ának (4) bekezdésében írt tilalomba is ütközött, illetve az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése alapján aránytalan is volt.

16 óra 40 perckor érkezett két civil ruhás személy, amikor is a panaszost kihívták a cellájából. Ekkor még mindig a folyosón tartózkodott kb. hat rendőr. Ezek a civil ruhás személyek azt mondták a panaszosnak, a rendőrök szóltak, hogy a panaszosnak valami problémája van, mert kiabált. A panaszos megkérdezte őket, hogy kik ők, amire azt válaszolták, hogy „paramedics”. A panaszos elmagyarázta, hogy nincs orvosi problémája. A személyek megkérdezték tőle, hogy fogyasztott-e alkoholt, amire a panaszos nemmel felelt. Az egyik személy jól beszélt angolul, ezért a panaszos megértette, hogy mentális állapota miatt hívhatták őket a rendőrök. Egy pillanatig félt a panaszos, hogy esetleg arra hivatkozva, hogy nem jó az állapota, beadnak valamilyen szert, de elég jól kommunikáltak, és látták, hogy a panaszosnak tényleg nincs kezelendő baja. A panaszos egyébként erre külön rá is kérdezett, és a személyek megerősítették, hogy nincs orvosi jellegű problémája. Ezt követően elmentek.

Ismét eltelt két óra, de a panaszost továbbra sem tájékoztatták fogvatartásának időtartamáról. Újra kérdezgetni kezdte, hogy mihez van joga, beszélhet-e a felettesükkel, hívhat-e tolmácsot, de mindenre csak azt válaszolták, hogy „no”. Az egyik rendőr a panaszos azon kérdésére, hogy „Can I speak to your boss?”, úgy felelt, hogy „No boss here, I [am a] free man.”

A panaszos – mivel nem történt semmi – újra verni kezdte az ajtót, ekkor az a rendőr, aki az előző mondatot mondta, először szidni kezdte, amiből a panaszos csak a „kurva” szót értette, és a dühét érezte, majd pedig könnygázt fújt be a cellába. A rendőr kétszer fújt, majd még egyszer. A gáz a panaszos arcába, szemébe, szájába, orrába ment, amely égő, viszkető érzést váltott ki nála, és mintegy fél óráig tartott, mire elillant a gáz. A panaszos ekkor sem kapott vizet. A rendőrségen egyszer vittek neki enivalót, de nem akarta elfogadni, annyira elvesztette bizalmát. A panaszos képviselőjének álláspontja szerint a rendőr úgy alkalmazta a könnygázt, hogy annak az Rtv. 49. §-ának (2) bekezdésében írt feltételei nem álltak fenn, továbbá a 61. § (1) bekezdésben írt előzetes figyelmeztetés sem hangzott el a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt. A könnygáz alkalmazásával is sérült az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelménye. A rendőr megsértette ezzel a panaszos testi épséghez való jogát, és cselekménye a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközött.

19 óra 40 perc körül – egy órával a könnygáz alkalmazását követően – a panaszos kopogott az ajtón. Ekkor már egy másik rendőr volt ott, aki kiengedte őt a mosdóba. Ez a rendőr sem értett angolul, de udvariasan viselkedett. Többször próbálta a panaszos elmagyarázni, hogy tolmácsra lenne szüksége. Kis idő múlva egy angol információs könyvet vitt be ez a rendőr, a panaszos azt olvasgatta. A panaszos később is próbált segítséget kérni, de csak annyit tudott mondani, hogy „no English”. Mivel a panaszos elég sokáig kérdezgette a rendőrt, vittek neki egy tolmácsot. Ez 20 óra 30 perc körül lehetett.

A panaszos kérdezte, hogy óvadék fejében elengedik-e, illetve, hogy találkozhat-e a felettesel. Legalább még egy óra telt el, mire egy felettes (rendőr nő) érkezett. Arra a kérdésre, hogy „Am I under arrest?”, azt válaszolta, hogy nem. A panaszos próbálta elmagyarázni, hogy ha bent tartják, az „arrest”. A panaszos megkérdezte a felettes nevét, amire ő visszakérdezett, hogy miért kérdezi a panaszos, majd pedig azt mondta, hogy elég, ha a panaszos annyit tud, hogy ő most az ügyeletes. A panaszos kérte, hogy hívják újra fel az egyetemi hallgatótársát, vagy az egyetemet, vagy egy ügyvédet. A rendőr azt válaszolta, hogy nem lehet, és ügyvédet sem kaphat, amíg ki nem hallgatják. A panaszos ismételten kérte, hogy értesítsék a nagykövetséget, ezt végül megígérte az ügyeletes. Ez a beszélgetés 21 óra 30 perc körül lehetett. A panaszos azt is megaláazónak érezte, hogy az ügyeletes csak a helyiség kis ablakán keresztül beszélt vele. Amikor a korábban történeteket próbálta elmagyarázni az ügyeletesnek, ő teljesen ignoránsnak mutatkozott. Azt mondogatta, hogy nyolc plusz négy óráig tarthatják bent.

A nagykövetséget a rendőrség nem értesítette, és a panaszosnak egész idő alatt nem engedték, hogy saját maga intézkedjen védő meghatalmazásáról, amivel megsértették a védelemhez való alapvető jogát is. A rendőrök azt is mondták a panaszosnak, hogy majd a kihallgatás után döntenek arról, hogy mi fog történni. A panaszos ezért úgy érezte, hogy az egész rendőrségi eljárással nyomást gyakorolnak rá kihallgatása előtt.

A panaszost éjfél után pár perccel vitték ki a cellából, megbilincselve a kihallgatására. Mivel a panaszos először nem bízott a rendőrökben, nem akarta elfogadni az általuk kirendelt ügyvédet („government lawyer”). Azt mondták a rendőrök a panaszosnak, hogy a jogász hallgatótársa nem ügyvéd, ő nem járhat el. (A hallgatótárs utóbb elmondta a panaszosnak, a rendőrök a telefonban előre közölték vele, hogy nem is engednék be a hozzá.) A rendőrök megadták a kirendelt védő címét, hogy a panaszos felveheti vele a kapcsolatot. A panaszos ezt vissza akarta utasítani, de a rendőrök azt mondták, hogy ha nem fogadja el, akkor csak akkor tudják kihallgatni, ha saját ügyvédet szerez, és addig fogva kell, hogy tartsák, ezért egy másik

intézménybe viszik, ahol 72 óráig tarthatják fogva. A panaszos megkérdezte, ha elfogadja a kirendelt védőt, van-e esélye, hogy elengedik. Mivel pozitív választ adtak, végül beleegyezett, és aláírta a kirendelésről szóló dokumentumot.

A panaszos megkérdezte a rendőröktől, hogy valaki ügyvéd-e a jelenlévők közül, amire azt felelték, hogy nem. Ekkor a panaszos újra kérte, hogy értesítsék hallgatótársát, vagy egy másik barátját, akinek a száma a telefonjában van. A rendőrök azt felelték, hogy csak olyan telefonszámot mondhat, amit fejből tud.

A rendőrök ezt követően felolvasták a panaszosnak, hogy 72 óráig tarthatják fogva, közölték az őrizetbe vételt. A panaszos azt mondta nekik, hogy látja, hogy ezt már eldöntötték, ezért visszavonja a kirendelésről szóló beleegyezését. Ezzel nem törődtek a rendőrök. Később felolvasták, hogy milyen cselekményt rónak a panaszos terhére. A panaszos nem tett vallomást. A jegyzőkönyv tanúsága szerint a kihallgatás 2011. augusztus 29-én 0 óra 30 perckor kezdődött. A panaszos és képviselője véleménye szerint semmi nem indokolta, hogy ennyire hosszú ideig megvonják a kihallgatáshoz való alapvető jogát, amivel megfélemlítették őt. A rendőrök továbbá azzal, hogy nem vették figyelembe a kirendelt védő visszavonásáról szóló bejelentését, megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát.

A panaszos képviselője beadványához mellékelte az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozatot, amelynek harmadik oldalán az olvasható, hogy a panaszos panasszal élt a nyomozó hatóság őrizettel kapcsolatos intézkedésével szemben. A lapra ugyanakkor kézzel dr. Mohamed Zsuzsanna tolmács azt írta rá, hogy „nem mondott semmit, nem hajlandó”. A panaszos ezzel szemben panaszát előadta a helyszínen is, mivel nem értett egyet a 72 órás őrizetbe vétellel, továbbá azzal az eljárással, amit vele szemben tanúsítottak.

A panaszost őrizetbe vették, és 2011. augusztus 29-én hajnali háromkor értek át vele a Gy. utcai objektumba (ekkor történt az ottani befogadás, maga az átszállítás folyamata már 1 óra körül elkezdődhetett). Ott már semmi érdemi eljárási cselekmény nem történt. A panaszost augusztus 29-én 21 óra 33 perckor bocsátották szabadon.

A panaszos előadta, hogy K.-ban többször előállították már, főleg politikai cselekmények miatt (diákvezetőként a politikai foglyok kiengedéséért is küzdött), de olyan esetben is, amikor személyi iratai nem voltak nála, azonban soha nem ment keresztül olyan brutális, embertelen megaláztatáson, mint ami a jelen panaszolt esetben történt vele. Emberi jogokkal foglalkozó jogász, aki eddig legfőképp a tanulmányaiból tudta, mit jelent a diszkrimináció, de ekkor megérezte, hogy milyen kiszolgáltatott, hogy nem veszik emberszámba. A képviselő és a panaszos szerint a rendőrök megsértették az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott diszkrimináció tilalmát a panaszos bőrszíne, a magyar nyelv nem ismerete és állampolgársága miatt.

Tekintettel arra, hogy a panaszos előállítása alatt – kihallgatásának rövid időtartamát kivéve – semmilyen eljárási cselekmény nem történt, a képviselő szerint sérült az Alkotmány 55. §-ának (1) bekezdésében szabályozott személyes szabadsághoz fűződő joga, valamint az Alkotmány 55. §-ának (2) bekezdését is megsértették, mert a törvényhely kimondja, hogy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a lehető legrövidebb időn belül vagy szabadon kell bocsátani, vagy bíró elé kell állítani.

3) a) A panaszos képviselője a beadványhoz csatolta a panaszos gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, a védő kirendeléséről szóló határozatot, a „szabadulási igazolás” elnevezésű rendőrségi dokumentumot.

b) A képviselő csatolta továbbá a panaszos által 2011. július 8-án a BRFK egyik kerületi Rendőrkapitánysághoz címzett, elektronikus úton tett bejelentését is.

A bejelentés szerint 2011. július 4-én feljelentést tett lopás bűncselekménye miatt a BRFK egyik kerületi rendőrkapitányságán, amit az áttett a BRFK másik kerületi rendőrkapitányságára. Utóbbi rendőrkapitányságon 2011. július 8-án a panaszos további információkat kívánt személyesen a rendőrség rendelkezésére bocsátani a bűncselekmény körülményeivel és az elkövetők személyével kapcsolatban, azonban *N. Z. r.* hadnagy, akivel a rendőrségen beszélgetést folytatott, azt tanácsolta, hogy e-mailben tegye meg kiegészítését.

A panaszos ezért írt e-mailt, amelyben közölte a két elkövető által közösen használt (de rendszerint a *S. K.* nevű birtokában levő) mobiltelefonszámot. A panaszos felhívta a számot és megbizonyosodott arról, hogy még mindig azt használják, azonban a bűncselekmény miatt tett lépéseit nem közölte az elkövetőkkel. A panaszos a másik elkövető keresztnévét is megjelölte (*I.*); tudomása szerint bejegyzett élettársak.

A panaszos a bűncselekmény körülményeivel kapcsolatban előadta, hogy az elkövetőket kb. másfél éve ismeri, több alkalommal jártak a lakásán. A kérdéses napon 11 órakor jelentek meg a panaszosnál kislányukkal, és estig nála voltak. A panaszos elmondta nekik, hogy előző nap elveszítette mobiltelefonját, amire a nők azt javasolták, hogy sajátjukat eladják neki, maguknak pedig vesznek egy olcsóbbat. A panaszos azonban másik mobilszolgáltatóval állt kapcsolatban, mint a nők, de ők azt mondták neki, hogy a telefont át lehet alakíttatni a nyugati aluljáróban. Ezért a panaszos és az egyik nő (*S.K.*) elmentek oda, míg a másik nő és a gyerek a panaszos lakásában maradt. Nem sikerült kikódoltatni a telefont, de a panaszos és a vele levő nő úgy döntöttek, hogy a kocsmában isznak egy sört. Egy óra múlva a nő azt mondta, hogy visszamegy a panaszos lakásába a társáért és a gyerekért. Mivel a panaszos találkozott egy ismerőseivel, a nő azt javasolta neki, hogy adja oda a lakáskulcsát, hogy bezárhassák a lakást, és majd visszaviszik neki. A panaszos – mivel régóta ismerte a nőket – megbízott bennük, odaadta a kulcsot. A nő rövid időn belül visszatért, majd sietve távozott és azt mondta a panaszosnak, hogy másnap keresni fogják őt a telefonügylet miatt. A panaszos hazament, de nyugtalan volt történetek miatt (tudta, hogy az elkövetők pénzsűkében voltak) és mert tudta, hogy látták a nők, hol tartotta a pénzt a panaszos (a táskája egyik zsebében). Megnézte, és észrevette, hogy 130.000 forintjából 60.000 forint hiányzott. Az elkövetők a megígért napon nem mentek el hozzá, és nem vették fel vele a kapcsolatot.

A panaszos rendőrségi bejelentésében előadta azt is, hogy az elkövetőknek csak az előző lakcímét ismerte, a mostanit nem. Úgy zárta levelét, hogy reméli, az ügyében a rendőrök „a törvény szerint segítséget nyújtanak” számára.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során írásban, tanúként kérte fel nyilatkozattételre a panaszos hallgatótársát, valamint annak a mentőegységnek a tagjait, akik 2011. augusztus 28-án a

Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) egyik kerületi rendőrkapitányságának épületében a panaszost a rendőrség kérésére megvizsgálták.

1) A panaszos képviselője útján a beadványban megjelölte hallgatótársát, akit megpróbált felhívni a rendőrségről, amikor is kiűtötték kezéből a készüléket.

A Testület megkereste a személyt, hogy nyilatkozzon arról, mit észlelt a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedésből. A fűltanú az alábbiakat közölte nyilatkozatában.

Amikor a panaszos hívta a tanút telefonon, nem tudtak beszélni egymással. Az első hívás során nagy ricsajt, kiabálást hallott a tanú, majd a hívás megszakadt. A tanú a panaszos hangját is hallotta, ezért úgy gondolta, hogy baj lehet, talán megtámadták az utcán, ezért azonnal visszahívta. A telefont nem vették fel azonnal, a többedik próbálkozásra sikerült beszélnie egy rendőrrel, aki a beszélgetés során – kérdésre – elmondta a nevét, fokozatát: *Tóth Viktor* r. főtörzsőrmester. A rendőr csak a legalapvetőbb információkat közölte, többszöri kérdésre sem tudott meg a tanú olyan információt, ami alapján tovább tudott volna lépni, pedig a beszélgetés – telefonja memóriája szerint – 12 perc 30 másodpercig tartott. A telefonbeszélgetést követően, később az ügyeletet is többször hívta a tanú, de akkor sem tudott meg több információt.

A tanú olyanokat kérdezett a rendőröktől, hogy mi várható az ügyben, pontosan mi miatt és várhatóan meddig tartják fogva a panaszost, milyen segítségre van szüksége, mit szeretne, hogy a tanú mit tegyen az érdekében. A telefonbeszélgetés során a fűltanúnak azt sikerült megtudnia, hogy a panaszos valakiket kényszerített, ezért előállították a korábbiakban említett kerületi rendőrkapitányságra. A fogvatartás várható időtartamára csak a törvényi 8 + 4 órát közölték. Többször kérdezte a tanú, hogy miért gondolja a rendőrség azt, hogy a törvényi maximum kitöltésére szükség lesz, pontosan milyen cselekmények várhatóak a rendőrség részéről, amire azt közölték, hogy ki fogják hallgatni a panaszost, de várhatóan nem azonnal. Más cselekményt – az előállítás papírmunkálatain kívül – nem tudtak megjelölni, és nem fogadták el azt sem, hogy a tanú indokolatlannak tartotta ez esetben barátja várakoztatását.

Eleinte úgy tűnt, hogy a tanút beengedik a panaszoshoz, mint „jogász ismerőst”, de amint kiderült, hogy nem ügyvéd és nem is ügyvédjelölt, ettől határozottan elzárkóztak. (A telefonbeszélgetéseket követően a tanú több ügyvéd, ügyvédjelölt ismerősét felhívta, de vasárnap délután nem tudott megfelelő embert találni, aki bement volna a rendőrkapitányságra.)

A tanú úgy nyilatkozott, hogy a rendőrök arra sem voltak hajlandóak arra, hogy a telefont átadják, hogy közvetlenül a panaszossal beszélhessen. Szerette volna megtudni, hogy mit szeretne a panaszos, mit tegyen a tanú: értesítse-e a nagykövetségét, a családját, illetve az egyetemet. A tanú a panaszos Kenyában élő hozzátartozói elérhetőségét nem ismerte, illetőleg úgy gondolta, hogy a panaszos beleegyezése nélkül titoktartási kötelezettsége van az egyetem felé: nem tudta, milyen súlyú cselekményről van szó, és nem akarta, hogy a panaszos felhatalmazása nélküli értesítéssel esetleg nagyobb bajt okozzon.

A tanú a rendőrkapitányság ügyletesétől mindig csak azt tudta meg, hogy majd egyszer sor kerül a panaszos kihallgatásra, de ő akkor sem mehet be, azonban azt követően értesíteni fogják, így megadta nevét és telefonszámát. A rendőrség közölte azt is, hogy késő estig már

biztos nem hallgatják ki a panaszost, ami a tanú számára egyértelművé tette, hogy anélkül telik az idő, hogy érdemi cselekményt végeznének. A tanút végül 2011. augusztus 29-én 0 óra 10 perckor felhívták, és közölték vele, hogy a panaszost őrizetbe vették. Közölték azt is, hogy átszállítják a Gyorskocsi utcába, és a tanú további kérdéseire azt javasolták, hogy reggel majd próbálja meg azokat hívni, már ne a rendőrkapitányságot keresse.

A tanú 2011. augusztus 29-én reggel 8 után hívta mind a Gy. utcát, mind pedig az érintett kerületi rendőrkapitányságot, végül megtudta a kirendelt ügyvéd nevét (*Dr. P. A.*), akit 9 óra körül felhívott az ügyvédi nyilvántartásban megadott számon. Az ügyvéd azt kérte, hogy a tanú hívja vissza őt dél körül, addig „képbe kerül”. Délben a kirendelt ügyvéd annyit közölt a tanúval, hogy személyi szabadság megsértésével gyanúsították meg a panaszost, úgy tudta, hogy kezdeményezik a panaszos előzetes letartóztatását is, de telefonon többet nem mond. Személyes találkozára az ügyvédnek a hétfői nap már nem volt alkalmas, kérte, hogy kedden reggel hívja fel a tanú, akkor tudnak találkozni.

A tanú továbbá úgy nyilatkozott, hogy a panaszossal a fogvatartása alatt nem, csak akkor tudott beszélni, amikor szabadulását követően felhívta, 2011. augusztus 29-én 21 óra 33 perckor. Ezzel összefüggésben a tanú kifejtette véleményét, miszerint érthetetlennek tartja azt, hogy sem azt nem engedték, hogy a rendőrök jelenlétében a telefont átadják a panaszosnak, sem azt a kérést nem teljesítették, hogy a tanú egy vagy két kérdést feltegyen a panaszosnak, és a válaszát tolmácsolják neki.

A panaszos a tanúnak szabadulása után úgy nyilatkozott, hogy azt szeretne volna, hogy akit csak lehet, értesítsen, aminek elmaradásáért a tanú felelősnek érzi magát. A tanú egyébként a panaszossal szembeni rendőri intézkedés napján több ízben próbálta a bécsi illetékes nagykövetséget telefonon elérni, sikertelenül. A panaszos külföldi hozzátartozóinak elérhetőségét pedig nem ismerte.

A nyilatkozat további részében a tanú a rendőri intézkedéssel kapcsolatos véleményét fejtette ki: szerinte minimális együttérzéssel csökkenthető volna a rendőrök az előállítással okozott trauma súlyát, ha a kapcsolattartást biztosítják a panaszosnak. Azzal, hogy formálisan letudták az értesítést, és semmilyen további segítséget, információt nem nyújtottak, egyetlen kérdést sem tolmácsoltak a panaszos felé, megakadályozták, hogy a kapcsolattartás valóban érdemi garanciaként működjön. Álláspontja szerint teljesen szükségtelenül, az eljárás céljával és súlyával össze nem függő módon úgy jártak el, hogy az aránytalanul nagy sérelmet okozott egy felnőtt, egyetemista embernek, aki idegen közegben mozogva különösen sérülékeny helyzetben volt.

2) A Testület kérdéseire tételesen válaszolva a mentőtiszt leírta, hogy a panaszos magyarul nem tudott, a kommunikáció angol nyelven folyt. A fordításban az ápoló nyújtott segítséget, aki kitűnően beszél ezen a nyelven, így a panaszos panaszait megértették, azt a rendőrség illetékes képviselőinek szóban továbbadták. Az előállítás okára a mentőtiszt nem kérdezett rá, mivel ez, az ellátás szempontjából irreleváns információ volt, ugyanakkor arra a kérdésre, hogy miért értesítették a mentőszolgálatot, azt a választ kapta, hogy a panaszos nem beszél magyarul, dühöng. A panaszos a rendőrkapitányság fogdáján, elkülönítve egy cellában volt elhelyezve. A betegvizsgálat, illetve kommunikáció az előterben történt. A panaszossal folytatott beszélgetés nyugodt volt. Agressziót a mentősök nem tapasztaltak. A panaszos térben, időben orientált volt, a kérdésekre adekvát válaszokat adott, alkohol, illetve kábítószer befolyása alatt nem állt és egészségügyi problémát nem jelzett. A panaszos nem értette, hogy

miért állították elő, úgy érezte, megalázták. Miután a beszélgetésből kiderült, hogy a panaszosnak egészségügyi problémája nincs, az ápoló elmondta neki, hogy ők nem tehetnek semmit, viszont problémáját a vele szemben eljáróknak tolmácsolják. A panaszos ezt megértette, a cellába önként, erőszak nélkül visszament. Ellátásra, gyógyszer adására nem volt szükség. Távozásuk előtt a mentősök az ügyeletes tisztet tájékoztatták az általuk tapasztaltakról.

3) A mentőápoló által írásban tett nyilatkozat valamennyi kérdésben megegyezik a mentőtiszt nyilatkozatával. A mentőápoló kijelentette, hogy mivel Angliában érettségizett és dolgozott korábban, így ő fordította a panaszos által elmondottakat, amelyet az ott lévő rendőrök is hallották. Azt a mentőápoló nem tudta megítélni, hogy a rendőrök az angol nyelvű párbeszédet milyen szinten értették, de a rendőrök hallották, ahogyan ő az egységvezetőnek tolmácsolja az elmondottakat. A panaszossal a mentőápoló könnyen tudott kommunikálni. A mentőápoló nyilatkozata annyi többletinformációt tartalmazott, hogy a panaszos „nem őrijöngött, csak feszült volt”.

4) A mentőegység gépkocsivezetője nyilatkozatában leírta, hogy az esetre nem emlékszik, azzal kapcsolatban semmilyen érdemi információt nem tud adni.

III.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját. A rendőrség által megküldött iratok közül a Testület a panasz szempontjából releváns iratokat ismerteti. Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a panasz igen részletes ismertetése ellenére sem kapott a rendőrségtől olyan vezetői összefoglaló jelentést, amely a feltett kérdésekre tételes válaszokat adott volna.

1) Az intézkedést fogantató r. főtörzsőrmester jelentésében rögzíti, hogy mivel az esemény hónapokkal korábban történt, ezért annak minden apró részletére nem emlékszik pontosan. A jelentés szerint az első bejelentés emberrablásról szólt, mely szerint több embert is bezárva tartanak egy lakásban. A helyszínre érve az intézkedés kezdetekor a rendőr közölte nevét beosztási helyét és jelvényszámát az összes ott várakozó személlyel, a panaszossal kezét is fogott, és külön bemutatkozott neki. A rendőr állítása szerint nem közölte, hogy mi az intézkedés oka, mivel erre nem volt szükség, ugyanis mind a sértettek, mind pedig a külföldi állampolgár kérte a rendőrséget, hogy intézkedjen az ügyükben. Állítása szerint, ahogy megérkezett a helyszínre két kollégájával, egy r. törzsőrmesterrel és egy pr. őrmesterrel, mind a panaszos, mind az ott lévő nők elkezdték mondani a történeteket. A panaszossal a r. főtörzsőrmester angolul kommunikált, mert ugyan nincsen nyelvvizsgálója, de évek óta folyamatosan tanul angolul, ezért úgy gondolta, hogy megértette a panaszos által elmondottakat. Az angolul történt bemutatkozás után megkérdezte, hogy mi történt. Állítása szerint voltak olyan részek amikor visszakérdezett, mert első hallásra nem értett mindent, de a panaszos ekkor még türelmes volt, megpróbálta egyszerűbb szókincssel elmagyarázni a történeteket. A fenti címre az ügyeletlen keresztül kért a rendőr tolmácsot, azonban onnan azt a választ kapta, hogy jelenleg nem tudnak biztosítani tolmácsot, így az ügyeletes tiszt az intézkedő rendőr nyelvismeretére hagyatkozott. A panaszos a rendőr szerint, csak néhány szót tudott magyarul. Ezt követően a rendőr az ügyeletes tisztnek jelentette az addig megállapítottakat, melynek alapján bűncselekmény gyanúja merült fel, miszerint a panaszos

kb. 2 órán keresztül bezárva tartott a lakásában 4 személyt, akik a külföldi férfi szerint meglopták. A rendőr nem értette, hogy miért nem hívta a panaszos a rendőrséget, amikor észlelte a lopást. Ezt meg is kérdezte tőle angolul, azonban erre a panaszos nem válaszolt csak a „vállát húzta fel”. Az ügyeletes tiszt azt közölte, hogy amennyiben az ablakon keresztül ki lehet mászni a körfolyosóra, vagy van a lakásnak másik bejárata, úgy lehetséges, hogy nem merül fel bűncselekmény gyanúja.

Ezért volt szükség a lakás megtekintésére, hogy a rendőr megbizonyosodjon arról, hogy a lakásból csak a bejárati ajtón keresztül lehet kijutni. A panaszos, akivel a rendőr továbbra is angol nyelven kommunikált, beengedte a rendőrt a lakásba, körbevezette és megmutatta hol aludtak és elmondta még egyszer mi történt, kitért a korábbi 60.000 Ft-os lopásra is. A rendőr jelentésében megjegyezte, hogy nem értette, miért „italozik és szórakozik féktelenül” valaki, olyan személyekkel akik korábban meglopták és feljelentést is tett ellenük. A panaszos megmutatta a r. főörzsőrmesternek a lakásban, hogy mi történt, megmutatta azt is, hogyan került elő a farmerja hátsó zsebéből a 10.000 Ft-os. Megmutatta a panaszos a notebookot is, azonban egy begépelte mondatnak nem tulajdonított a rendőr különösebb jelentőséget, mivel jelentésében foglaltak szerint „internet kapcsolat segítségével bármikor bármilyen nyelven bármit be lehet gépelni”.

A panaszos hallgatótársával a rendőr már a rendőrkapitányságon beszélt. Amikor beértek a panaszossal a kapitányságra már tolmács segítségével tudott a rendőr kommunikálni. A panaszos az előállításával kapcsolatos kiértesítésről a hallgatótársát jelölte meg kiértesítendő személynek, akinek a telefonszámát kinézte a telefonjából, majd megmutatta a számot, hogy a rendőr felírhasa. Ezt követően közölte a rendőr a panaszossal a tolmács jelenlétében, hogy a panaszos nem telefonálhat és kapcsolja ki a készülékét. A panaszos ezt nem vette tudomásul, hanem elkezdett telefonálni és „idegesen, hirtelen mozdulatokat tett kezeivel”. Ekkor felszólította őt a r. főörzsőrmester, hogy kényszerítő eszközt alkalmaz vele szemben, „ha nem fejezi be”, a rendőr emlékezete szerint ezt is fordította a tolmács. A panaszos azonban továbbra sem tette le telefonját, folytatta „előbbi cselekményét”, ezért, a jelentés szerint kezeit megfogták, testi kényszer alkalmazására került sor. A testi kényszer alkalmazása miatt a panaszos nem tudott hallgatótársával beszélni. A panaszos telefonja azonban csörgött, barátja hívta vissza, akivel a panaszos nem tudott kommunikálni, ekkor a rendőr úgy gondolta, beszél a panaszos hallgatótársával, hátha kicsit megnyugszik ettől a panaszos és tájékoztatta a telefonálót az előállításról. A hallgatótárs elmondta a telefonban, hogy nem védőügyvéd, ezért a jogi képviselőt nem tudja ellátni. A r. főörzsőrmester megadta neki a kapitányság közvetlen telefonszámát, hogy bármikor érdeklődni tudjon barátja (a panaszos) helyzetéről, a folyamatban lévő eljárási cselekményekről. A panaszos barátja elmondta, hogy elfoglaltságai miatt nem tud bejönni a rendőrségre, de telefonon érdeklődik majd. Ezt követően a rendőr a telefont kikapcsolta, mivel a panaszos erre nem volt hajlandó. Az igazoltatás sorrendjére nem emlékezett pontosan a jelentéstevő rendőr, de állítása szerint mintegy 10 percen belül az összes jelen lévő személy adata rögzítve lett. Az igazoltatás indoka a bejelentés alapján emberrablás volt, az összes helyszínen lévő személy igazoltatása szükséges vált, mivel bűncselekményről érkezett bejelentés. A panaszostól a rendőr útlevelet kért, azonban egy diákigazolvány volt nála, majd később mikor felmentek a lakására, a rendőr emlékezete szerint a panaszos az útlevelét is megmutatta. A rendőrök kiérkezésekor a panaszos társaságában nem két személy volt, hanem három nő és egy kiskorú gyermek.

Az igazoltatások a 10 perces időintervallumon belül zajlottak le, három rendőr volt a helyszínen és mindenki írta valakinek az adatait. A rendőr szerint ekkor még nem volt ruházat-átvizsgálás, hanem zajlott az érintettek meghallgatása. A helyszínen meghallgatásra

került a 3 sértett nő, és a panaszos. Egyéb tanú nem volt a helyszínen. A rendőr nem emlékezett arra, hogy a panaszos kérte volna, hogy ihasson, egyébként a lakásban erre a panaszosnak meg volt minden lehetősége és a rendőr emlékezete szerint ivott is. A rendőr szerint a panaszos a lakásnál nyugodtan használhatta volna mobiltelefonját, ha kommunikációs probléma merült volna fel, fölhívhatta volna bármelyik csoporttársát, de ezt nem tette meg.

Az előállítóban történő elhelyezés előtt a mobiltelefont ki kell kapcsolni, egyidejűleg a rendőrök elkérték a kiértékelendő személy telefonszámát. A panaszosra „ekkor tört rá a telefonálási vágy”, amikor a rendőrök kérték, hogy kapcsolja ki a telefonját. A r. főtörzsőrmester nem tudott nyilatkozni arról, hogy mikor érkezett pontosan a rendőrkapitányságra a tolmács, mert a tolmácsot az ügyeletes tiszt hívta. A jelentés szerint, amikor a rendőrök a panaszossal beértek a rendőrségre a tolmács már ott volt. A rendőr úgy emlékezett, hogy a tolmács elmondta a panaszosnak, hogy elő van állítva, mert bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható és e miatt lesz egy kihallgatása, addig pedig az előállító helységben kell várakoznia. A rendőr nem emlékezett pontosan, arra, hogy ekkor, vagy csak kicsit később került szóba az előállítás időtartama, amely 8 óra, és indokolt esetben 4 órával meghosszabbítható.

A rendőr, jelentése szerint, nem tudta, hogy mikor adták meg a panaszosnak a kirendelt védő elérhetőségét, ő nem adott tájékoztatást erről. A rendőr jelentése szerint a panaszos nem szándékos bűncselekményen lett tetten érve, hanem mindössze azzal volt gyanúsítható. A r. főtörzsőrmester szerint a mobiltelefon a testi kényszer alkalmazása során esett ki a panaszos kezéből. Emlékezete szerint ekkor egy r. törzsőrmester, egy r. hadnagy, egy r. őrmester és a tolmács volt jelen rajta kívül. A jelentés hangsúlyozza, hogy a panaszossal szemben egyszer alkalmaztak testi kényszert a rendőrök, a kapitányság aulájában, amely nem földre teperés volt. A testi kényszer alkalmazása előtt a panaszost figyelmeztették, melyet a tolmács is fordított, de a panaszos úgy tett, mintha nem értené. A testi kényszer arra irányult, hogy a panaszos „ideges, agresszív viselkedését, kiabálását megszüntessék, valamint hogy a rendőri felszólításoknak tegyen eleget”. Mivel a panaszos egyre hevesebben használta kezeit és emelte hangját, a rendőr tartott tőle, hogy valakit megüthet, ahogyan ezt a sértettek elmondása alapján már megtette egyszer azon a napon. A rendőri jelentés szerint a panaszosnak mindössze a kezét fogták meg, hogy kontrollálják mozgását, azonban a panaszos „kabaréba illő módon hasra dobta magát és kiabált”. A rendőrök néhány másodpercig a földön fogták a panaszost, majd felhúzták onnan és fogták a kezeit tovább, míg néhány másodperc elteltével, valamint a tolmáccsal folytatott párbeszédet követően a panaszos megnyugodott.

A rendőri jelentés szerint, a rendőrök a testi kényszer során egyszer sem ütötték, vagy rúgták meg a panaszost, a kezeit sem feszítették hátra, csak fogták azokat. Sérülése a rendőr szerint nem keletkezett és nem is keletkezhetett a panaszosnak ilyen jellegű testi kényszer használatból. A r. főtörzsőrmester ez után jelentésében úgy fogalmazott, hogy ekkor azt érezte, hogy egy „nagy színjáték részese lett”, melyben a panaszos megpróbálja eljátszani, hogy egy idegen országban ahol nem értik a nyelvét, megverik őt a rendőrök. Rendőri állítás szerint a panaszos a lakásánál még normális hangnemben mondta el a történeteket, a kapitányságon már többször azt mondta a r. főtörzsőrmesterre és járőrtársára, hogy rasszisták, mely kijelentésnek a rendőr szerint szemernyi alapja sem volt. A r. főtörzsőrmester ezt követően határozottan kijelenti, hogy nem tud semmiféle könnygázalkalmazásról, úgyszintén kijelenti, hogy az intézkedés során mindvégig nyugodt hangnemben kommunikált. A r. főtörzsőrmester nem emlékszik pontosan a panaszjogról történő kioktatásra. Jelentése szerint az előállító helységben a nyilatkozat kitöltésekor kerül sor erre, valamint az igazolás

kiállításakor. Az intézkedésben a r. főtörzsőrmester szerint a már említett két kollégáján kívül részt vett egy r. főtörzsőrmester és egy r. törzsőrmester is, ők azonban nem voltak jelen a testi kényszer alkalmazásánál. A r. törzsőrmester és a pr. őrmester a sértettekkel a kapitányság előtt várták, amíg a panaszost az előállítóhoz nem kísérték.

A rendőri jelentés szerint az ügyeletes tiszt mentőt hívott az előállító helységbe, mert a panaszos verte az ajtót ingerülten viselkedett és félő volt, hogy sérülést okoz magán. Az orvosi személyzet helyszínre hívását azért is érezte indokoltnak a rendőr, mert félő volt, hogy a panaszos megpróbál majd sérülést okozni magán, melyre majd azt mondja, hogy a rendőrök okozták neki és így is megpróbálja megkérdőjelezni az egész eljárás jogosságát. A mentősökkel angolul kommunikált a panaszos, aki eléggé megszeppent, mikor megjelentek az előállító ajtajában. Kiemelte a rendőri jelentés, hogy semmilyen sérülést, bántalmazást, könnygáz használatot nem panaszolt a panaszos, pedig lett volna rá lehetősége. A r. főtörzsőrmester úgy tudta, hogy a panaszos az őrizetbe vételekor sem panaszolt hasonlókat. Végül a jelentéstevő megemlítette, hogy a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentésben észlelt egy elírást, ugyanis annál a pontnál, ahol a kényszerítő eszköz alkalmazásának a helyét kellett beírni véletlenül a lakáscím került beírásra. Ugyanakkor az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásánál pontosan lett megadva a hely és a körülmények.

2) Az intézkedésben részt vett r. törzsőrmester jelentése jelentős részben szó szerint megegyezik a r. főtörzsőrmester jelentésével, ezért a Testület e jelentésnek csak azon részeit ismerteti, amelyek eltérő-, vagy többletinformációt tartalmaznak.

A r. törzsőrmester jelentésében megerősíti, hogy az „első bejelentés emberrablásról érkezett”, ezért érkeztek ki a helyszínre, ahol a panaszos, valamint három nő és egy kisgyermek tartózkodott. A r. törzsőrmester, állítása szerint – kollégáihoz hasonlóan – szabályszerű egyenruhát viselt, a jól láthatósági átvetőjén nem csak magyarul, hanem angol nyelven is fel volt tüntetve a „Rendőrség” felirat. A r. törzsőrmester a három nőt a „sértetteket” hallgatta meg a helyszínen, míg a r. főtörzsőrmester elsősorban a panaszossal kommunikált. A r. törzsőrmester jelentésében rögzíti, hogy bár rendelkezik angol alapfokú nyelvvizsgával, de helyenként nem értette, amit a panaszos mond, ugyanakkor a helyszínre nem tudott kimenni a tolmács, mert a rendőrkapitányságon más ügyben látott el ekkor feladatot. A panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazását, illetve annak közvetlen előzményeit a jelentés, a r. főtörzsőrmester jelentésében foglaltakkal azonos módon írta le, úgyszintén azt is, hogy a panaszossal szemben a leírt egy eseten kívül nem történt sem testi kényszer, sem könnygáz alkalmazás. Úgyszintén cáfolja a jelentés, hogy a panaszos bántalmazására sor került volna.

3) Megküldte a megkeresett rendőri szerv annak a r. őrmesternek a jelentését, aki a panaszossal szembeni intézkedésben nem vett részt, de tanúja volt a rendőrkapitányság épületében a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazásnak, illetve a későbbiekben előállító őri feladatokat látott el. A panaszos rendőrkapitányságra történő beszállításakor, a r. őrmester is a kapitányságon tartózkodott a kapitányság leíró irodájában, amikor „hangos ordibálásra” lett figyelmes, ezért kiment az aulába, ahol azt látta, hogy a panaszos, az intézkedő r. törzsőrmesterrel, és a r. főtörzsőrmesterrel üvöltözik, illetve „kezeivel, az irányukba, fenyegetően kapkod”. A jelentés szerint a r. törzsőrmester, a panaszost többször felszólította a fenyegető mozdulatok, illetve a folyamatos üvöltözés abbahagyására. A panaszos ennek nem engedelmeskedett, továbbra is fenyegető mozdulatokat tett az intézkedő rendőrök felé és láthatóan ingerült állapotban volt. Ezt követően a r. törzsőrmester, a testi kényszer alkalmazására figyelmezette a panaszost, majd a r. főtörzsőrmesterrel együtt, a

panaszos kezeit lefogta, melynek következtében a panaszos hasra feküdt. A rendőri jelentés szerint, a testi kényszer alkalmazása során, sérülés nem történt, azt követően a panaszos megnyugodott és újra kész volt kommunikálni az intézkedő rendőrökkel. Ekkor a panaszos tájékoztatást kapott a rendőri intézkedés jogalapjáról, illetve jogairól és kötelezettségeiről kioktatásra került. A r. őrmester ezután elhagyta az aulát.

A jelentés tevő r. őrmester a panaszos fogdába történő befogadásakor nem volt jelen, mivel ekkor még egy másik kollégája volt az előállító ór, így a befogadást is ő végezte. A jelentés ezután a következőképpen fogalmazott: „utólag visszaemlékezve, nincs tudomásom arról, hogy az intézkedés alá vont személlyel szemben, a befogadásakor, illetve azután az előállító őri helyiségben kényszerítő eszköz alkalmazására került volna sor”. A r. őrmester ezt követően, pontosan meg nem határozott időpontban, a délutáni órákban, váltotta le kollégáját és vette át az előállító őri feladatokat. A r. őrmester a leváltás okára már nem emlékezett, az éjszakai szolgálat megérkezéséig a továbbiakban ő látta el a feladatot. A jelentésben foglaltak szerint a panaszos többször is, ok nélkül ingerültté vált, ordibált, illetve ököllel csapkodta az előállító fogda ajtaját. A panaszos a r. őrmester kérdésére, hogy miért csinálja ezt, azt válaszolta, „hogy nem tartja jogosnak a vele szemben fogatosított intézkedést.”

Ezt követően a r. őrmester próbálta megnyugtatni a panaszost és elmagyarázta neki, hogy hamarosan meghallgatják, és ott majd alkalma nyílik elmondani az ő álláspontját. A r. őrmester szerint a panaszos többször is megkérdezte, hogy óvadék fejében elengednék-e, amire a r. őrmester mindig „nem”-el válaszolt. A rendőr jelentése szerint a panaszos „többször is kiborult”, csapkodta az ajtót, de mivel a r. őrmester az angol nyelvet soha nem tanulta, és saját elmondása szerint igen gyenge angol nyelvismerettel rendelkezik, így nem igazán tudott szót érteni a panaszossal. Megjegyezte a r. őrmester, hogy az előállító őri fogdában, csap van felszerelve, amelynek használatával, az előállítás ideje alatt, a panaszos bármikor tudott volna ivóvizet venni magához. A rendőr a panaszost étellel is megkínálta, amelyet azonban a panaszos nem fogadott el. A r. őrmester jelentését azzal zárta, hogy az előállító őri feladatok során semmilyen kényszerítő eszközt, így könnygázt sem alkalmazott, mivel azt semmi nem tette indokolttá.

4) Megküldte a megkeresett rendőri szerv a panaszossal szembeni helyszíni intézkedésben közreműködő r. főtörzsőrmester jelentését, aki egy r. törzsőrmesterrel együtt a panaszossal szembeni intézkedéskor gépkocsizó járőrszolgálatot látott el a rendőrkapitányság illetékességi területén. A r. főtörzsőrmester szolgálata során az ügyeletvezető utasítására 13 óra 20 perc körüli időben ért a helyszínre, ahonnan kollégái segítséget kértek a panaszos előállításához. A helyszínen közölte az intézkedő r. főtörzsőrmester, hogy a panaszost előállítják, a sértettek pedig be lesznek kísérve a kapitányságra, ehhez kért segítséget. Ezt követően a sértetteket két rendőr bekísérte a kapitányságra, míg a jelentéstevő r. főtörzsőrmester a panaszost és az intézkedést megkezdő r. főtörzsőrmestert szállította be gépkocsival a rendőrkapitányságra. A jelentés szerint a panaszos sem a beszállítás kezdetén, sem annak során, sem az épületbe való bekíséréskor nem tanúsított ellenállást. A r. főtörzsőrmester ezután a mellékhelyiségbe ment, majd 15 perc elteltével folytatta a járőrszolgálatát, így a panaszossal szembeni intézkedésről, illetve a testi kényszer alkalmazásáról további információval nem rendelkezett.

5) Az intézkedés során az ügyelet utasítására később megjelent járőrpár másik tagja, egy r. törzsőrmester jelentésében leírta, hogy az adott napon 13 óra 20 perc körül értek a helyszínre, ahol az intézkedést folytató r. törzsőrmester arra kérte, hogy a pr. őrmesterrel együtt gyalogosan kísérjék be a három nőt és a kisgyermeket a rendőrkapitányság épületébe. A r. törzsőrmester jelentése szerint 13 óra 35 perckor érkeztek meg a kapitányság épülete elé,

majd ott az épület várakoztak addig, amíg a panaszost az előállító helyiségben el nem helyezték. Ezt követően a r. törzsőrmester „átadta” a három nőt és a kisgyereket az intézkedést kezdeményező kollégáknak és folytatta a járőrszolgálatát.

6) Megküldte a megkeresett rendőri szerv a panaszossal szembeni intézkedés napján bűnügyi szolgálatot ellátó r. főtörzsőrmester (továbbiakban: bűnügyi szolgálatos) jelentését, amely az alábbiakat tartalmazza.

A bűnügyi szolgálatost a rendőrkapitányság ügyletes tisztje tájékoztatott arról, hogy a rendőrkapitányságra előállításra került a panaszos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 175. § (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő személyi szabadság megsértése büntettének elkövetése miatt. Rögzíti a jelentés, hogy a jelentéstevő, az adott ügyben végrehajtott bűnügyi tevékenységet a kapott és meghatározott vezetői utasítások alapján hajtotta végre. A panaszos gyanúsított kihallgatását megelőzően a bűnügyi szolgálatos, nyomozati és egyéb eljárási cselekményeket hajtott végre, melyek magában foglalták az ügyben tanúként szereplő személyek kihallgatását is. A kihallgatások végrehajtása közben – a jelentés szerint – több alkalommal hallatszott amint a panaszos veri az előállító helyiség ajtaját, azon dörömböl, erőteljesen ordibál. A kihallgatott tanúk egyike ettől a magatartástól idegessé vált, félt attól, hogy a panaszossal összetalálkozik.

A bűnügyi szolgálatos jelentésében leírta, hogy a panaszossal a kihallgatás kezdetét megelőzően nem találkozott, vele korábban nem beszélt. A nyomozati cselekmények során a panaszos részére angol tolmács került kirendelésre, aki korábban más, az adott napon történt ügyekben hajtott végre tolmácsolási feladatokat, egyúttal több alkalommal is segédkezett a panaszossal szót érteni. A későbbiekben hivatalból rendeltek ki a panaszos számára védőt, akit a kihallgatás tervezett időpontjáról értesítettek, azonban a védő jelen lenni nem tudott a nyomozati cselekményeken. A jelentés szerint a védő értesítéséről feljegyzés is készült. Az eljárás során a panaszos kihallgatásáról az ügyeletes tiszt írásban értesítette a Külföldi Konzulátust-nagykövetséget. Ezt követően a rendelkezésre álló adatok és a tanúk vallomásai alapján határozat készült a panaszos őrizetbe vételéről. A jelen lévő tolmács segítségével, a bűnügyi szolgálatos közölte a panaszossal, hogy számára védő kirendelésére került sor, úgyszintén azt is, hogy a kirendelt védő nem tud megjelenni kihallgatásán és az egyéb nyomozati cselekmények végrehajtásán. Ezen közlésről feljegyzés is készült.

A panaszos az előzetes tájékoztatást követően elmondta, hogy ő nem kíván védőt, de van egy barátja, aki egyetemi hallgató és őt hívja fel a bűnügyi szolgálatos. A panaszos ekkor azt a személyt nevezte meg ismét, akit korábban is említett, de a korábbi rendőri intézkedés során már megállapítást nyert, hogy a megnevezett valójában nem ügyvéd. Ezt is közölte a panaszossal a bűnügyi szolgálatos, majd átadta részére a védő kirendeléséről szóló határozatot amelyen szerepelt a kirendelt védő telefonos elérhetősége és címe. Ezután a jelentéstevő a tolmács segítségével közölte az őrizetbevételi határozatot, mely ellen a panaszos panasszal élt, azonban panaszának okát nem jelölte meg. A határozat közlésekor a panaszoson „a felháborodás jelei mutatkoztak”, majd megtagadott minden aláírást és vallomást. Az őrizetbevétel közlésekor hatósági tanú került igénybevételre. A jelentés szerint a tolmács fordításában ez után elhangzott, hogy a panaszos innentől kezdve nem hajlandó mondani semmit. A panaszos őrizetbevétele során kérte az ismerőse kiértesítését, mely a határozaton rögzítve lett.

Ezen ismerőst az ügyeletes tiszt kiértesítette, melyet a határozaton úgyszintén rögzítettek. Az őrizetbevétel közlését és az abban foglaltakat a hatósági tanú aláírásával igazolta. A határozat

teljes tartalma és az az elleni panasztétel joga a tolmács fordításában közlésre került. A jelentés szerint az őrizetbevétel kihirdetését követően a panaszos gyanúsított kihallgatásának végrehajtására került sor, melynek során vallomást nem tett. A gyanúsításban foglaltak ellen a panaszos panasszal élt, a jegyzőkönyv aláírását azonban megtagadta. A hatósági tanú a jegyzőkönyvet és az abban foglaltakat aláírásával igazolta. A bűnügyi szolgálatos szerint a tolmács segítségével a jegyzőkönyv tényállási elemenként, egész tartalommal fordításra került, és ismertetésre került a panaszos panasztételi és vallomástétel megtagadási joga is. A panaszost, kihallgatását követően – a szükséges iratokkal – a BRFK Gy. utcai fogdájába szállították át. Végül a bűnügyi szolgálatos rögzíti, hogy az általa a panaszossal szemben foganatosított cselekmények során a tolmács végig jelen volt.

7) Megküldte a megkeresett rendőri szerv az intézkedés napján beugró ügyeletes tiszti szolgálatot ellátó r. hadnagy (továbbiakban: ügyeletes tiszt) jelentését. A jelentés szerint az első bejelentést a Központi Ügyelethen keresztül egy nő tette emberrablásról, ezért az ügyeletes tiszt azonnal intézkedett a járőr kiküldésére. A Központi Ügyelet, figyelemmel a bejelentés tartalmára visszajelzést kért a járőr helyszíni tapasztalatai alapján, annak érdekében, hogy szükség esetén különlegesen képzett rendőri erőt tudjon a helyszínre irányítani. Az ügyeletes tiszt emlékezete szerint a panaszos bejelentése ezt követően érkezhett és szintén a Központi Ügyeletre, de ekkorra már a járőrt a helyszínre irányította.

Az ügyeletes tiszt jelentésében leírta, hogy utasította a rendőröket a helyszín megtekintésére, nevezetesen annak megállapítására, hogy a sértettek bármilyen módon elhagyhatták volna-e a lakást, ez ugyanis a személyi szabadság büntette miatt lényeges körülmény volt. Ezt követően került sor az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján a panaszos előállítására, melyre ő, mint ügyeletes tiszt adott utasítást. Egyidejűleg utasította a rendőröket arra is, hogy a sértetteket is szállítsák be a rendőrkapitányság épületébe a tanúkihallgatások lefolytatása céljából. Az ügyeletes tiszt szerint az épületben reggel 9 óra óta feladatokat ellátó angol nyelvi tolmács a panaszost tájékoztatta az előállítás okáról, idejéről, jogairól, valamint az eljárás további menetéről. Az ügyeletes tiszt, jelentése szerint végig a tolmács segítségével kommunikált a panaszossal, az általa adott tájékoztatás a jogszabályokban foglaltaknak megfelelt. Az ügyeletes tiszt a panaszos előállító helyiségbe történő befogadásánál nem volt jelen, azt a monitoron keresztül kísérte figyelemmel, azonban egyéb szolgálati feladatai miatt – aznap számos rendőri intézkedést kellett koordinálnia – folyamatosan nem figyelhette a monitort. Az ügyeletes tiszt emlékezete szerint a panaszos egy alkalommal ordítani és hallhatóan dühöngeni kezdett és megnyomta az ügyelethen jelző pánikgombot, és rosszul letre panaszkodott. A panaszos viselkedésére, továbbá arra tekintettel, hogy a panaszos kárt ne tegyen magában, az ügyeletes tiszt mentőt hívott a helyszínre.

Az előállító helyiségben a tolmács jelenlétében a panaszost újra tájékoztatta jogairól és az eljárásról. Az ügyeletes tiszt nem emlékszik arra, hogy a panaszos bármilyen sérülést, illetve panaszt jelzett volna, úgyszintén arra sem, hogy a panaszossal szemben könnygázt alkalmaztak volna. Az ügyeletes tiszt jelentésében leírta, hogy a panaszos egyetemi hallgatótársának kiértesítése megtörtént, egyidejűleg a panaszos tájékoztatást kapott arról, hogy jogász egyetemi hallgatót nem hatalmazhat meg a védelmére, mert azt csak a bejegyzett ügyvéd, vagy ügyvédjelölt láthat el. Az ügyeletes tiszt jelentésében rögzítette, hogy az előállítás ötödik órájában az étkezési lehetőséget biztosították, azt azonban a panaszos nem akarta elfogadni, arra azonban nem emlékezett az ügyeletes tiszt, hogy a panaszos szomjúságra panaszkodott volna. A panaszos kérte, hogy egyetemét értesítse ki a rendőrség, ezt a kérését azonban az ügyeletes tiszt megtagadta, arra hivatkozással, hogy a hatóságot ilyen jellegű kötelezettség nem terhelte. A panaszos kihallgatása előtt a hatóság a BRFK

Hírközponton keresztül telefax útján értesítette a Bécsben található konzulátust, ugyanis Magyarországon az adott országnak konzulátusa nem volt. A panaszos őrizetbe vételekor ugyancsak megkapta a szükséges tájékoztatást, ideértve a panasz lehetőségéről való tájékoztatást is, az okiratot, akárcsak az eljárás során keletkezett többi okiratot a tolmács fordította le számára.

8) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2011. augusztus 28-án 12 óra 40 perckor a helyszínen az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, majd az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították. A jelentésen a személyes szabadság korlátozásának illetve kényszerítő eszköz alkalmazásának helyszíne rovatban az „1. testi kényszer” szerepel. Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása megnevezésű rovatot, figyelemmel arra is, hogy az – ellentétben a hónapokkal később készült rendőri jelentésekkel –, az intézkedés napján készült, a Testület indokoltnak tartja, a személyes adatoktól megfosztva, de szó szerint idézni:

„Jelentem, hogy a fenti napon és időben közterületi szolgálatom teljesítése során az Ügyeletes Tiszt utasított, hogy menjek a P. tér 4. szám elé, mert onnan bejelentés érkezett emberrablásról. A helyszínen fogadott a bejelentő, valamint két hölgy egy karon ülő gyermekkel és egy színes bőrű férfi. A bejelentő, H. T. M. elmondta, hogy azért hívta ki a rendőrséget, mert egy külföldi állampolgár, aki őt, barátnőjét S. K.-t ' másik barátnőjét S. I.-t ' és S. I. kislányát S. A. R.-t, bezárva tartotta a lakásában kb. két és fél órán keresztül, mert eltűnt pénzét kereste rajtuk. H. T. M. elmondta, hogy tegnapi napon egy újpesti rendezvényen voltak mindannyian, és ezt követően tegnap este a külföldi ismerősük lakására mentek fel aludni. Majd a mai napon 10 óra körüli időben agresszíven követelte a külföldi állampolgár a pénzét rajtuk, 10.000 Ft-ot, amit a bejelentő elmondása alapján azért nem talált, mert feltehetőleg azt tegnap este elitta. A bejelentő elmondta, hogy amikor ők el akartak menni a lakásból, a külföldi állampolgár bezárta előttük az ajtót kulccsal, a kulcsot pedig eltette a zsebébe. Ezt követően a külföldi férfi továbbra is követelőzött, mire S.K. levetkőzött teljesen, hogy megmutassa nincs nála a pénz, ugyanakkor S. I.-t arra utasította, hogy takarítsa ki a lakás helységeit, továbbá többször S. I. felé rúgott, miközben S. I. gyermeke, anyja karjaiban volt, és egy ízben el is találta S. I.-t, melytől külsérelmi nyomok nem keletkeztek. Ezt követően tovább folytatta az agresszív viselkedését a külföldi férfi, és H. T. M.-t kiengedte a lakásból, mert H. T. M. kisasszony azt mondta, hogy dolgoznia kell menni, és így tudta egy járókelő segítségével értesíteni a rendőrséget. A helyszínen meghallgattam S. K.-t, aki a bejelentő elmondását megerősítette, és azzal egészítette ki, hogy akkor engedte ki őket a lakásból a külföldi férfi, amikor S. K. rövid keresés után elővette a férfi tegnap este viselt sűrű nadrágjából a 10.000 Ft-ot. H. T. M. a fenti eseményről más részletet nem tudott elmondani, csak amit a barátnői már említettek. Ezt követően meghallgattam a fent nevezett külföldi állampolgárt, aki elmondta, hogy az elmúlt napját ennek a négy személynek a társaságában töltötte, és reggel 9 és 10 óra között, amikor felébredt, észlelte, hogy hiányzik 10.000 Ft-ja. G. M. szerint a három hölgy közül valamelyik vehette el a pénzt, mert ez már júliusban is megtörtént, ekkor 60000 Ft. tűnt el, amiről bejelentést is tett a rendőrségen. A külföldi állampolgár is telefonon bejelentést tett a rendőrségre a mai lopás miatt. A külföldi állampolgárral nehezen lehetett kommunikálni, mivel angolul beszélt és olykor indulatosan, agresszíven viselkedett. G. M. elismerte, hogy bezárta az ajtót, amikor a négy személy is a lakásban tartózkodott, de ő csak a pénzt szerette volna visszakapni. Ezek után megtekintettem a külföldi férfi lakását, amely egy biztonsági ráccsal felszerelt, egy szoba hallos lakás volt. A lakásban egy hálószoba volt, melynek az ablakai a belső udvarra néztek, az ablakokon biztonsági rácsok voltak. Ezek alapján a sértettek csak a bejárati ajtón keresztül juthattak volna ki a lakásból. A sértettek egyikénél sem volt működőképes mobiltelefon,

mellyel a hatóságokat tudták volna értesíteni. A sértettek elmondták, hogy többször kinyitották az ablakot, amelyen egy alkalommal segítségért kiáltottak, de amint meghallotta a külföldi férfi a segély-kiáltást, azonnal be is zárta az ablakot. A helyszínre érkezett a JRT-535 frsz-ú mentő gépjármű K. N. mentőápoló vezetésével, aki megvizsgálta az idő közben pánikbetegsége panaszok S. K.-t, valamint a megrúgott S. I.-t is, akik további ellátásra nem szorultak. A fentiekről tájékoztattam az ügyeletet, ahonnan azt az utasítást kaptam, hogy a sértetteket szállítsam be a kerületi RK. -ra, a külföldi férfit pedig állítsam elő bcs. gyanúja miatt. Ezt követően beszállításra került a B/13 segítségével a három hölgy a gyermekkel együtt. Fent nevezett G. M.-vel közöltem, hogy az elmondottak alapján bcs. gyanúja merül fel, ezért előállítom a kerületi rendőrkapitányságra, amit megértett és tudomásul vett. Az előállítást követően a kapitányság épületében, miután angol tolmács segítségével elmagyarázására került a külföldi állampolgárnak, hogy miért van itt, és mi fog rá itt várni, úgy ellenállást tanúsított, nem volt hajlandó együttműködni, kiabált, hadonászott a karjaival. Ezért kezeit megfogva, azt hátra törve vele szemben testi kényszer lett alkalmazva, amely következtében ellenállása megtört, és együttműködést tanúsított. A testi kényszer alkalmazása kb. 13 óra 40 perckor volt és 1-2 perces időintervallumnál nem tartott tovább. Az intézkedés során kiértesítésre került K. Zs. a külföldi férfi ügyvéd barátja. A fenti személyek a körözésben nem szerepelnek. Nevezett személyt 13 óra 45 perckor sérülés és panasz mentesen, átadtam az Ügyeletes Tisztnek, majd utasítására elhelyeztük az előállító helységben. Az intézkedésben részt vett még F. Sz. r.tórm.”

A jelentés ezt követően rögzíti, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról és az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került a panaszos részére, továbbá a panaszos a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta. A panaszos további intézkedés végett 2011. augusztus 28-án 13 óra 45 perckor átadásra került az „ÜTI-ra. A jelentésben az előállítás okának megszűnésére vonatkozó adatok nincsenek kitöltve. A jelentést az átvevő és az intézkedő rendőrök aláírták.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás a rendőri intézkedést valamint a kényszerítő intézkedés alkalmazását jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak minősítette.

9) Megküldte a megkeresett rendőri szerv az előállítás meghosszabbításáról hozott végzést, amely rendelkezik a 2011. augusztus 28-án 12 óra 40 perckor előállított panaszos előállítási idejének 2011. augusztus 29-én 0 óra 40 percig történő meghosszabbításáról. A végzés indokolása a következőt tartalmazza: „Nevezett személlyel szemben a szükséges eljárási cselekmények: gyanúsítottkénti kihallgatás. Végrehajtására az előállítás 8 órás időtartama nem volt elegendő, ezért az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján annak 4 órával történő meghosszabbításáról döntöttem.”

A végzésben nem szerepel meghozatalának pontos időpontja, úgyszintén nincs rajta a panaszos, vagy hatósági tanú aláírása, illetve arra való utalás sem, hogy a végzést a panaszossal mikor ismertették, vagy ismertették-e egyáltalán.

10) A panaszos őrizetbe vételét elrendelő határozat (továbbiakban: határozat) szerint a Btk. 175. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértése büntetnének megalapozott gyanúja miatt folyamatban, lévő büntetőügyben szükségessé vált a panaszos őrizetbe vételének elrendelése, a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 127. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 126. § (2) bekezdésére is. A határozat szerint az őrizet kezdőidőpontja 2011. augusztus 28. 12 óra 40 perc, a fogva tartás legkésőbbi időpontja 2011.

augusztus 31. 12 óra 40 perc. Az őrizetbe vétel tényéről és helyéről a határozat szerint a panaszos barátját kell értesíteni.

A határozat indokolása az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltakhoz képest annyiban tartalmaz többlet információt, mely szerint a panaszos a lakásában S. I.-vel szexuális kapcsolatot akart létesíteni, valamint megfenyegette a sértetteket azzal, hogy mindannyiuk torkát el fogja vágni, továbbá S. K.-t a panaszos nyilatkoztatta a tartozás megfizetéséről.

A panaszos az őrizetbe vételt elrendelő határozat ellen 2011. augusztus 29-én 0 óra 17 perckor panasszal élt, a jegyzőkönyvet nem írta alá, az időpont alatt a tolmács aláírása és e minőségének feltüntetése szerepel.

A határozat szerint a panaszos barátjának kiértesítése 2011. augusztus 29-én 0 óra 10 perckor megtörtént.

A határozat utolsó oldalán, a nyomozó hatóság őrizettel kapcsolatos intézkedéseivel összefüggésben a „panaszom van” szövegrészt húzták alá, az időpont 2011. augusztus 29. 0 óra 17 perc. Az időpont mellett kézírással a következő szöveg szerepel: „nem mondott semmit, nem hajlandó”. A kézírás alatt a tolmács aláírása látható. A panaszos itt sem írta alá határozatot, azon a bünyügyi szolgálatos neve és aláírása, a tolmács ismételt aláírása és a hatósági tanú aláírása szerepel.

11) A gyanúsított kihallgatásról 2011. augusztus 29-én 0 óra 30 perckor felvett jegyzőkönyv szerint – amelyben a gyanúsítás alapjául szolgáló közlés mind a cselekmény minősítése, mind alapvető tartalma tekintetében megegyezik az őrizetbe vételt elrendelő határozat indokolásában foglaltakkal –, a panaszos megalapozottan gyanúsítható, 3 rendbeli, a Btk. 175. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, a sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértése büntettének elkövetésével. A panaszos nyilatkozata szerint a tolmács személyét elfogadta, a tolmácsolás nyelvét megértette, ugyanakkor kijelentette, hogy nem hajlandó vallomást tenni, mást nem mond, nem hajlandó semmit aláírni és nem követett el büncselekményt. A jegyzőkönyv lezárásának időpontja 2011. augusztus 29. 0 óra 47 perc. A jegyzőkönyvet a panaszos nem írta alá, azon a tolmács és a hatósági tanú aláírása szerepel.

12) Megküldte a rendőrség a panaszos mint fogvatartott szabadlábra helyezéséről szóló, 2011. augusztus 29-én kiállított igazolást, mely szerint a panaszos fogdából való elbocsátására 2011. augusztus 29-én 21 óra 20 perckor került sor.

13) Megküldte a megkeresett rendőri szerv a panaszossal szembeni helyszíni intézkedés fogantatásakor, 2011. augusztus 28-án 12 óra 44 perc 34 másodperc és 13 óra 35 perc 41 másodperc közötti időben folytatott rádióforgalmazás hanganyagát, melyen az alábbiak hallhatók.

Az intézkedő rendőr tájékoztatja a rendőrkapitányság ügyeletét arról, hogy amikor kiértek, a helyszínen, az utcán várakozott a panaszos, három nő és egy kisgyermek, akik két nappal korábban mentek fel a panaszos lakására, régebről ugyanis ismerték egymást. Két nappal korábban együtt szórakoztak a fővárosban, majd ott is aludtak a panaszosnál. Az előző napon szintén szórakozni voltak, a panaszos berúgott, és az intézkedés napján reggel, amikor felébredt nem találta 10.000,-Ft-ját. Ezért 10 órakor bezárta a lakást és közölte, hogy addig

nem nyitja ki, amíg elő nem kerül a pénz. A panaszos azt is elmondta, hogy korábban ezek a személyek már elloptak tőle 60.000,-Ft-ot, amely miatt bejelentést is tett a rendőrségen. A panaszos egy idő elteltével az egyik nőt kiengedte a lakásból – a rendőr szerint neki azt mondták, hogy női fortélyal jutott ki – aki segítséget kért. A 10.000,-Ft később előkerült, de a panaszos szerint csak akkor, amikor szólt, hogy csak akkor engedi ki őket, ha megvan a pénz.

A rendőr elmondja, hogy a panaszos csak angolul tud és ő ennyit értett meg az elmondásából, amennyit elmondott az ügyeletesnek. Ez után az ügyelet azt mondja a rendőrnek, hogy „megcsörgetlek mobilon”. A rádióforgalmazás hanganyagán ezt követően hallható, amint az intézkedő rendőr részletesen beszámol arról, hogy megtekintette a lakást abból a szempontból, hogy az ajtón kívül, más módon onnan ki lehetett volna-e jönni. A rendőr elmondja, hogy a lakás ablakait mindenhol rögzített, nem nyitható vasrács biztosítja, egyébként egy kis lakásról van szó, máshogy nem lehetett kijutni, csak az ajtón keresztül. Ezt követően az intézkedő rendőr részletesen rákérdez az ügyeletről arra, hogy pontosan ki tette a bejelentést. Az ügyelet válasza szerint az egyik nő és a panaszos is telefonált, de mindkét hívás a központi ügyeletre érkezett. Az intézkedő rendőr visszakérdez, hogy nem telefonált-e egy harmadik személy is. Az ügyeletes azt mondja, hogy ő erről a két telefonról tud csak, majd visszakérdez, hogy tud-e a rendőr nevet mondani. A rendőr azt válaszolja, hogy amikor az egyik nő kiszabadult a lakásból, akkor az találkozott az udvaron egy összes hajú férfival, aki vélhetően egy járókelő volt. Ezt követően a rendőr megkérdezi, hogy van-e tolmács a kapitányságon, amire azt a választ kapja az ügyeletesről, hogy igen, bár most dolgozik, de ott van. Ezután az intézkedő rendőr azt kéri az ügyeletesről, hogy „kérd meg P.-t kapcsoljon össze minket EDR-en, hogy elmondja az úriembernek, mert nem érti, mi meg nem értünk angolul.” Ezt követően az ügyeletes rákérdez arra, hogy hány éves gyermek, mire a rendőr kétszer is megismétli, hogy 14 hónapos gyermek van a helyszínen.

A rádióforgalmazás során a rendőrök közötti kommunikáció nyugodt, tárgyyszerű hangvételben zajlott.

IV.

A panasz alapján a Testület vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szemben kezdeményezett rendőri intézkedést, ideértve a részrehajlás mentesség követelményét, az előállítás jogalapját és időtartamát, a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszert és könnygázalkalmazást, a panaszossal szemben tanúsított rendőri bánásmódot, valamint a hozzátartozó kiértesítésével kapcsolatos kötelezettség teljesítését.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, valamint az abból levezethető testi épséghez és személyi biztonsághoz, az 55. § (1) bekezdésében szabályozott személyi szabadsághoz való jogát, továbbá az 59. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes adatok védelméhez való jogát. Ezen túlmenően az intézkedés érintette az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogot a megkülönböztetés tilalmához és a részrehajlásmentes ügyintézéshez.

1) A panaszos kifogás tárgyává tette, hogy a rendőrök az ő telefonon tett bejelentését figyelmen kívül hagyták. A 107-es hívószámon azt közölte vele egy rendőr, hogy „ilyen

esetekben be kell menni a rendőrségre feljelentést tenni”. A panaszos azért akarta, hogy a rendőrök menjenek ki a lakására, mert az őt megkárosító két hajléktalan nő lakáscímét nem tudta és panaszosi álláspont szerint nem is volt elvárható, hogy az elkövetőkkel ő menjen el a rendőrségre, álláspontja szerint ilyenkor a rendőrségnek van intézkedési kötelezettsége. A panaszos egyébként a rendőrségen, telefonon 12 óra 17 perckor tett bejelentésekor elmondta, hogy az általa befogadott két személy korábban 60.000,- Ft-ot, az intézkedés napján pedig 10.000,- Ft-ot lopott el tőle, amelyet panaszosi elmondás szerint az elkövetők beismertek. A panaszos azt szerette volna, ha ezt a beismerést teszik meg az elkövetők a kikerkező rendőrök jelenlétében és a rendőrök egyesítik is a két ügyet. Erre tekintettel a panaszos szerint a két nő elfogásának és előállításának is helye lett volna.

A rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem küldte meg, a panaszos által az intézkedést megelőzően mintegy 2 hónappal tett feljelentéssel kapcsolatos iratokat, mindenek előtt az iktatott – és a panaszos által ügyszám szerint hivatkozott – általános, illetve büntető ügyszámon lévő beadványok másolatait. Úgyszintén nem adott választ a rendőrség a Testület azon kérdésére, hogy indult-e a panaszos ezen bejelentéseivel kapcsolatosan eljárás, illetve nem küldte meg a rendőrség, az ezen ügyekkel kapcsolatos dokumentumok másolatát sem.

Mindezek ellenére az intézkedő r. főtörzsőrmester jelentése, valamint a helyszíni intézkedés során történt rádióforgalmazás hanganyaga alapján egyértelműen megállapítható, hogy a helyszínen intézkedő rendőrök – úgyszintén a tevékenységüket irányító ügyeletes tiszt –, az angol nyelvtudással kapcsolatosan bizonyos mértékig ellentmondó nyilatkozataik ellenére tisztában voltak azzal, hogy egyrészt a panaszos is kért rendőri intézkedést a 107-es hívószámon, másrészt azt is tudták a rendőrök, hogy a panaszos a korábbi és az intézkedés napján történt lopásra hivatkozással a jelenlévő és általa elkövetőként megjelölt személyekkel szemben kérte a rendőri intézkedést.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Btk. 175. § (1) bekezdése pedig, a személyi szabadság megsértése bűncselekmény törvényi tényállását a következőképpen szabályozza: „Aki mást személyi szabadságától megfoszt, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”.

A rendőrség központi ügyeletére H.T.M által tett bejelentés, a helyszínen lévő három nő elmondása, valamint a lakás megtekintése alapján, a Testület megállapítása szerint a panaszossal szemben alappal merült fel a hivatkozott bűncselekmény elkövetésének – legalábbis az intézkedéshez szükséges mértékű – gyanúja, ezért **a Testület megállapítása szerint jogszerűen vonták intézkedés alá a panaszost, így e vonatkozásban nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

Ugyanakkor az Rtv. 13. § (2) bekezdése alapján „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”. Ahogyan a Testület e pontban már rámutatott, a rendőrök tisztában voltak azzal, hogy a panaszos a jelenlévő három nő közül kettőről azt állította, hogy mintegy két hónappal korábban ellopták 60.000,-Ft-ját, amely miatt a panaszos bejelentést is tett a rendőrkapitányságon. A Btk. 316. § (1) bekezdése szerint, aki idegen dolgot másától azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el. A (2) bekezdés alapján a büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a lopást kisebb értékre, vagy a szabálysértési értékre elkövetett lopást a) bünszövetségben, b) közveszély színhelyén,

c) üzletszerűen, d) dolog elleni erőszakkal - ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik -, f) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel vagy a jogosult (használó) tudta és beleegyezése nélkül bemenve, g) hamis vagy lopott kulcs használatával h) lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó sérelmére, i) zsebtolvajlás útján, követik el.

A Testület álláspontja szerint a panaszos által lopás miatt a rendőrségre telefonon tett bejelentés, valamint a helyszínen az intézkedő rendőröknek általa elmondottak, figyelembe véve a nem sokkal korábban sérelmére elkövetett és az adott rendőri szerv előtt is ismert cselekményt is, megalapozták a bűncselekmény gyanúját, ennek ellenére azonban a rendőrök a panaszos által megjelölt, sérelmére a cselekményeket állítása szerint elkövető két személyt nem állították elő, csak a panaszos ügyében történő meghallgatás céljából bekísérték őket a rendőrkapitányságra.

A Testület megállapítása szerint a rendőrök azzal, hogy intézkedésük során csak és kizárólag a panaszos terhére szóló állításokat vették figyelembe, de a panaszos által tett bejelentést figyelmen kívül hagyták, megsértették a részrehajlás nélküli intézkedés követelményét, amely a panaszos **részrehajlásmentes ügyintézéshez való jogának sérelmét eredményezte.**

2) A Testület ezt követően vizsgálat tárgyává tette a panaszos előállításának jogalapját és időtartamát a következők szerint.

a) A panaszos előállításának jogalapjaként a rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontját jelölték meg, amely rendelkezés szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítási okkal kapcsolatban szükséges rögzíteni, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint a Testületnek a büntetőjogi felelősség vizsgálata nem tartozik hatáskörébe. Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint, ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Rámutat a Testület arra is, hogy az "intézkedéshez szükséges mértékű gyanú" fogalmilag kevesebbet jelent a büntetőjogi megalapozott gyanúhoz képest, ezért nem is vonja maga után minden esetben kötelező jelleggel azt, hogy azt a személyt, akit ezen előállítási ok alapján vonnak intézkedés alá, mindenképpen meg is gyanúsítsák valamilyen bűncselekmény elkövetésével.

Ugyanakkor fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy az előállítással kapcsolatosan felhívott jogszabályi rendelkezés nem teszi kötelezővé az előállítás foganatosítását, hanem azt, az intézkedést foganatosító rendőr mérlegelési jogkörébe utalja.

A konkrét esetben a panaszossal szemben felmerült a fentiek szerint már idézett, a Btk. 175. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadság megsértése bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amely bűncselekmény esetén már az alapeseti törvényi tényállás megvalósulása is büntettnek minősül, ezért a Testület megállapítása szerint, a cselekmény jellegére tekintettel a rendőrök

az arányosság követelményét figyelembe véve döntöttek **az előállítás fogantatása mellett, melynek okán e vonatkozásban nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mert az alapjog korlátozása jogszerűen történt.**

b) A Testület ezt követően vizsgálat tárgyává tette az előállítás időtartamát.

Az Rtv. 33 § (3) bekezdése szerint, „a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani”.

A panaszos előállításának kezdő időpontja – e tekintetben a panaszosi előadás és a rendőri jelentések lényegében egyezők – 2011. augusztus 28-a 12 óra 40 perc, míg a panaszos őrizetbe vételét elrendelő határozat kihirdetésére 2011. augusztus 29-én 0 óra 17 perckor került sor. Időközben, de pontosan meg nem határozható időpontban, a gyanúsítottkénti kihallgatásra hivatkozva a panaszos előállítását a rendőrség végzéssel meghosszabbította 2011. augusztus 29-én 0 óra 40 percig.

Szükséges megjegyezni, hogy maga az őrizetbe vétel elrendelésének és az őrizetbe vételt elrendelő határozat közlését követő eseményeknek a vizsgálata a Testület hatáskörén kívül eső kérdések, mivel a rendőrség a panaszossal szemben ekkor már a Be. alapján járt el. A panaszosnak módjában állt a Be. 195. §-ának (1) bekezdése alapján – miszerint akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz – a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élni.

A Testület a panasz kivizsgálása kapcsán külön kérdéssel tájékoztatást kért a rendőrségtől arra vonatkozóan, hogy a panaszos ügyében az előállítás időtartama alatt pontosan és tételesen milyen eljárási cselekmények történtek és azok mennyi időt vettek igénybe.

A rendőrség a Testület ezen kérdésére nem válaszolt.

Az ügyeletes tiszt jelentése szerint egy alkalommal a panaszos az előállító helyiségben dühöngeni kezdett, megnyomta a pánikgombot, ezért a rendőrök mentőt hívtak. Figyelemmel azonban arra, hogy a mentőszemélyzet elmondása szerint a panaszos állapota ellátást nem igényelt, így ez az esemény vélelmezhetően igen rövid ideig tartott.

A bünyügyi szolgálatos – jelentése szerint – a panaszossal a gyanúsított ki hallgatást megelőzően nem találkozott, vele nem beszélt. Megjegyzendő, hogy a gyanúsított ki hallgatás már az őrizetbe vétel elrendelését követően, 0 óra 30 perckor kezdődött. Ugyanakkor a bünyügyi szolgálatos jelentésében leszögezi, hogy a panaszos ki hallgatását megelőzően „nyomozati és egyéb eljárási cselekményeket hajtott végre, melyek magában foglalták az ügyben tanúként szereplő személyek ki hallgatását.”

A megküldött rendőrségi iratok nem tartalmaznak adatokat arra vonatkozóan, hogy a tanuk ki hallgatása mikor történt meg, illetve az mennyi időt vett igénybe. Az ügyeletes tiszt jelentésében úgy fogalmaz, hogy azok „végrehajtásában kapitányságom tovább erői vettek részt.”

Fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszost, **a mintegy 11 óra és 37 percen át tartó előállításánál, az előállításával kapcsolatos ügyben semmilyen minőségben a rendőrségen nem hallgatták meg, amely tény a Testület megítélése szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának súlyos sérelmét eredményezte. Ugyanakkor a panaszos személyes szabadsághoz való joga nem sérült, figyelemmel arra, hogy előállított, illetve az őrizetbe vételi státusz a személyi szabadság szempontjából lényegében azonos jogkorlátozást jelent.**

3) A Testület ezt követően vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszert, valamint a panaszossal szemben tanúsított rendőri bánásmódot.

A panaszos állítása szerint a rendőrök testi kényszert alkalmaztak vele szemben, és két ízben bántalmazták is.

a) Testi kényszer alkalmazására közvetlenül a rendőrkapitányságra történő beérkezést követően, az épület aulájában került sor. A panaszosi állítás szerint ekkor 5-6 fő rendőr és a tolmács volt jelen. A panaszos megkérdezte, hogy „hívhat-e ügyvédet vagy bárkit, azonban erre azt mondták neki, hogy nem. Ők majd értesítenek, amikor kell.” Ekkor a panaszos elővette a telefonját, kikereste egy hallgatótársa nevét és amikor a hívás gombot lenyomta a rendőrök ráugrottak és hátra csavarták a bal kezét. Ezt követően a rendőrök a panaszos arcának jobb felére léptek, a földön tartották úgy, hogy a panaszos bal oldala érintkezett a talajjal. A panaszos telefonja közben „elrepült”. A tolmács ekkor mondta a panaszosnak, hogy működjön együtt (a rendőrökkel) és akkor elengedik. A panaszos erre azt válaszolta, hogy „igen, persze”. Ezt követően a panaszos telefonját – amelyen a panaszost hallgatótársa visszahívta – a r. főtörzsőrmester vette fel, de nem közölte a panaszos előállításának várható időtartamát, csak a törvényi maximumot, továbbá azt mondta neki, hogy az elkövetkező négy órában biztos nem lesz érdemi intézkedés.

A r. főtörzsőrmester, jelentése szerint a rendőrkapitányságra történt megérkezést követően tolmács segítségével kommunikált a panaszossal, aki kiértesítendő személyként hallgatótársát jelölte meg és akinek a telefonszámát a telefonja segítségével megmutatta a rendőrnek, hogy az felírhasssa.

A rendőri jelentések egybehangzóan azt állították, hogy ezt követően a panaszost felszólították telefonjának kikapcsolására, aki azonban ennek nem tett eleget, hanem elkezdett telefonálni, és kezeivel idegesen hirtelen mozdulatokat tett. A rendőrök – állításuk szerint – a tolmács útján felszólították a panaszost, hogy kiabálásával, ideges, agresszív viselkedésével hagyjon fel, és a rendőri felszólításnak tegyen eleget. Mivel a panaszos egyre hevesebben gesztikulált és magatartása alapján tartani lehetett attól, hogy valakit megüthet, a rendőrök a panaszos kezeit lefógták, hogy mozgását kontrollálják. A panaszos ekkor – rendőri állítás szerint – „kabaréba illő módon hasra dobta magát”.

Fentiek alapján a panaszosi és a rendőri állítás annyiban, és csak annyiban mutat egyezőséget, hogy a testi kényszer alkalmazását közvetlenül kiváltó ok az volt, hogy a panaszos rendőri felszólítás ellenére sem kapcsolta ki a telefonját, hanem azzal hívást akart kezdeményezni. A panaszbeadvány helyesen mutat rá, hogy az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján „a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen, feltéve hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját” – a rendőrség ezzel kapcsolatos kötelezettségének teljesítését a jelen állásfoglalás külön is vizsgálat tárgyává teszi – azt azonban, hogy az intézkedés alatt álló személy az előállításánál mikor

kezdeményezhet hívást a telefonjáról, az intézkedés célját figyelembe véve az intézkedő rendőr jogosult meghatározni. A panaszos tudatában volt annak, hogy az intézkedés során saját elhatározásából nem használhatja a telefonját – a rendőr erre vonatkozó felszólításának a rendőrségi gépkocsiban történő szállítás során eleget is tett – a rendőrkapitányságra történő megérkezést követően azonban az erre vonatkozó rendőri utasítást nyilvánvalóan figyelmen kívül hagyta.

Itt szükséges utalni az Rtv. 19. § (1) bekezdésére, amely úgy rendelkezik, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A (2) bekezdés pedig azt a felhatalmazást foglalja magában, hogy a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr – intézkedés során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” Az intézkedéskor hatályban volt, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 59. §-a (1) és (2) bekezdése szerint pedig: „Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

Fenti tényállás alapján a Testület megállapítása szerint a rendőrök jogszerűen alkalmazták testi kényszert a panaszossal szemben, így ezáltal nem sérült a panaszos emberi méltóságához és az abból levezetett testi épséghez való joga.

b) A panaszos állítása szerint, a rendőrök az előállításának kezdetén a testi kényszer alkalmazása során, majd ezt követően mintegy két órával később az előállító helyiségben való elhelyezése után is bántalmazták.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Az Rtv. 16. § (4) bekezdésében foglaltak szerint, „a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni”.

Nem egyezik a panaszosi és a rendőri állítás a testi kényszer alkalmazása során tanúsított rendőri bánásmódot illetően. A rendőrök szerint a panaszos földre vetette magát, ugyanakkor a panaszos nem írja le pontosan, hogy miként került a talajra, azt viszont határozottan kijelenti, hogy a rendőrök az arcára léptek. A rendőri jelentések kifejezetten cáfolják, hogy a panaszost a testi kényszer alkalmazása során földre vitték, megrúgták, megütötték volna, úgyszintén azt is, hogy a panaszos kezeit hátra feszítették, vagy a panaszost bántalmazták volna.

A második esetben, már az előállító helyiségben, a panaszos saját elmondása szerint kiabálni kezdett, melynek az volt az előzménye, hogy a panaszos kérdéseire a rendőrök nem válaszoltak, csak a „cella” ablakán keresztül grimaszokat vágta rá és nevettek rajta. A panaszos kiabálására öt rendőr – köztük az a kettő is akik az intézkedés kezdetén is jelen voltak – a panaszosra ugrott és egyikük a panaszos arcára lépett, másikuk a lábára, egy harmadik a haját húzta és egy rendőr a panaszos karját csavarta hátra, majd amikor a panaszos fájdalmában felüvöltött, megkérdezték tőle, hogy hajlandó-e együttműködni velük és miután a panaszos „igenel” válaszolt visszavezették az előállító helyiségbe. A rendőrök, állításuk szerint, végig nyugodt hangnemben kommunikáltak és a panaszos a helyszínen még nyugodt volt, a rendőrkapitányság épületében azonban magatartása megváltozott és „rasszistának” nevezte a rendőröket, amelynek azonban rendőri állítás szerint semmiféle alapja nem volt.

A rendőri jelentések – különböző módon, de kategorikusan – cáfolják, hogy a panaszost bármilyen formában bántalmazták volna. Egybehangzó állításuk szerint azért került sor a mentő kihívására, mert a rendőrök attól tartottak, hogy a panaszos kárt tesz magában és meg akarták előzni, hogy az így keletkező esetleges sérülés okozásával a rendőröket vádolja meg, ezzel mintegy alátámasztandó a vele szembeni eljárás jogtalanságát.

A Testület ezen a ponton megjegyzi, hogy a panaszolt rendőri bánásmód nem feltétlenül okoz látható sérülést – bár a rövid időn belüli kétszeri „arcra taposás” nehezen képzelhető el úgy, hogy azt a szakember rövid idővel ezután ne észlelhette volna – továbbá a panasz kapcsán az alapjog sérelmének nem szükségképpen eleme a sérülésokozás, a mentők által tett tanúvallomás nem számol be sérülésről, mint ahogy arról sem, hogy a panaszos rendőri bántalmazást panaszolt volna.

A Testület a panaszossal szembeni bánásmód kapcsán, a rendőri és a panaszosi állítások közötti ellentmondást feloldani nem tudta, így a panaszos emberi méltósághoz és az abból levezetett testi épséghez való jogának sérelme e vonatkozásban nem volt megállapítható.

4) A Testület vizsgálta a rendőrök általi könnygáz alkalmazását.

Az Rtv. 49. § (2) bekezdése alapján a rendőr a szolgálatban rendszeresített gumilövedéket, illetve pirotechnikai eszközt, könnygázgránátot, elfogó hálót, ingerlőgázt, továbbá vízagyút alkalmazhat a mások, vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyonbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására, vagy ha a löfegyverhasználat feltételei (54. §) fennállnak. Értelemszerűen a könnygáz alkalmazása esetén is köteles a rendőr az Rtv. 61 §-ában foglalt, a kényszerítő eszközökre vonatkozó közös szabályokat – így az előzetes figyelmeztetést is – alkalmazni.

A panaszos elmondása szerint a mentő távozása után újabb két óra telt el eseménytelenül, ezért újra ütni kezdte az ajtót. Ekkor egy rendőr szitkozódva belépett a helyiségbe, ahol a panaszost háromszor lefújta könnygázzal, amely a panaszos szemébe, szájába orrába ment és égő viszkető érzést okozott, és mintegy fél óráig tartott amíg a gáz elillant.

Az előállító őri feladatokat ellátó r. őrmester jelentésében leszögezi, hogy a panaszossal szemben semmiféle kényszerítő eszközt, így könnygázt sem alkalmazott, mivel azt semmi nem tette indokolttá. A panaszossal szemben intézkedést kezdeményező rendőrök jelentései

azt tartalmazzák, hogy nincs tudomásuk könnygáz alkalmazásáról, az ügyeletes tiszt pedig úgy fogalmaz, hogy könnygáz használatát az előállítás, eljárás során nem tapasztalt.

A Testület a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási eszközökkel a panaszosi és a rendőri állítások közötti ellentmondást a könnygáz alkalmazás vonatkozásában feloldani nem tudta, így e vonatkozásban a panaszos emberi méltósághoz és az abból levezetett testi épséghez való jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) Vizsgálta a Testület ezt követően, hogy a rendőrök biztosították-e a panaszos számára hozzátartozó, vagy más személy értesítésének lehetőségét.

Az Rtv. 18 § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiataikorú, vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét, vagy gondnokát.

Az Rtv. 18. § (3) bekezdése alapján a fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

A panaszos sérelmezte, hogy nem engedték meg neki a rendőrök, hogy hallgatótársát felhívja – ezt testi kényszer alkalmazásával megakadályozták –, majd amikor hallgatótársa felhívta őt, a rendőr beszélt vele. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a rendőrök – kérése ellenére – nem értesítették az egyetemét, illetve nem engedték meg neki, hogy felvegye a kapcsolatot a nagykövetséggel.

A rendőri jelentés a panaszosi elmondással egyezően tartalmazza azt, hogy a panaszossal a rendőr azt közölte, hogy a panaszos nem telefonálhat, majd a beérkező hívást a panaszos telefonján a rendőr fogadta és tájékoztatta a panaszos hallgatótársát az előállításról.

A Testület álláspontja szerint az Rtv. világosan és egyértelműen fogalmaz amikor azt mondja ki, hogy a „fogvatartott” részére kell azt a lehetőséget biztosítani, hogy egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen. A rendőr akkor és csak akkor köteles (és jogosult) saját maga gondoskodni az értesítésről, ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen. Az Rtv. hivatkozott rendelkezésének helyes értelmezése szerint tehát nem volt megtagadható a panaszostól az a lehetőség, hogy saját maga lépjen telefonon kapcsolatba az általa kiválasztott személlyel. Ennek módját (saját- vagy rendőrségi telefonvonal használata) és időpontját – a fiataikorú, vagy gondnokság alá helyezett személy esetét kivéve – a rendőr, az intézkedés célját figyelembe véve, az Rtv. 18. § (3) bekezdésében meghatározott korlátok között meghatározhatja, de, ha a korlátozás törvényi feltételei nem állnak fenn, meg nem tagadhatja. **Márpedig a panasz és a rendőri jelentések alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos számára e lehetőséget, az előállítás csaknem 12 órás időtartama alatt a rendőrök nem biztosították, amely sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.**

A Testület álláspontja szerint továbbá az, hogy a rendőr a panaszos telefonját használva fogadta a készülékére érkező hívást, nemcsak hogy nem tekinthető az értesítési

kötelezettség teljesítésének, de kifejezetten sértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát.

V.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek – az előállítás ténye, a testi kényszer alkalmazása, illetve a panaszolt rendőri bánásmód és könnygázalkalmazás – kapcsán alapjogsérelem egyrészről nem történt, másrészről az nem volt megállapítható. Sérült ugyanakkor az előállítás időtartama, és a kiértesítés lehetőségének megtagadása miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga, továbbá a panaszos telefonjának jogosulatlan rendőri használata miatt a személyes adatai védelméhez fűződő joga. A rendőri intézkedés kapcsán a Testület megállapította továbbá a panaszos megkülönböztetés tilalmához és részrehajlásmentes ügyintézéshez való jogának sérelmét. A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelmek mértéke eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet, megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag